

**Հանրակրթական ուսումնական հաստատության գործունեության ներքին
գնահատման հաշվետվության ձև և
մեթոդական ուղեցույց**

1. Նախաբան

Վերջին տարիներին Հայաստանի Հանրապետության կրթական համակարգի զարգացման քաղաքականության մեջ առանցքային տեղ է գրավում հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների և ուսուցիչների գործունեության, ինչպես նաև սովորողների ուսումնառության վերջնարդյունքների գնահատման գործընթացների բարելավման ուղղությամբ կատարվող աշխատանքները: Մասնավորապես, որոշակի քայլեր են կատարվում գնահատման չափելի ցուցանիշներ սահմանելու և համապատասխան գործառույթներ ներդնելու ուղղությամբ: Դրա վկայությունը 2009 թվականի հուլիսի 10-ին ՀՀ Ազգային ժողովի կողմից ընդունված «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքում առաջին անգամ հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների ներքին և արտաքին գնահատում իրականացնելու պահանջի սահմանումն է: Օրենքով նաև սահմանվել և հստակտարանջատվել են ուսումնական հաստատության գործունեության վերահսկողության (հոդված 33) և ուսումնական հաստատության գործունեության գնահատման գործառույթները (հոդված 34):

Ելնելով «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքի պահանջներից՝ ՀՀ կառավարությունը 2010 թվականի սեպտեմբերի 3-ի N1334-Ն որոշմամբ հաստատել է «Հայաստանի Հանրապետության հանրակրթական ուսումնական հաստատության գործունեության ներքին և արտաքին գնահատման չափանիշների սահմանման և իրականացման կարգը»:

Հանրակրթական ուսումնական հաստատության գործունեության ներքին գնահատումը բխում է ոչ միայն ՀՀ կրթության բնագավառը կարգավորող օրենսդրությամբ սահմանված պահանջներից, այլ նաև համահունչ է ՄԱԿ-ի մանկական հիմնադրամի ու ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության համագործակցության շրջանակներում իրականացվող «Երեխայակենտրոն դպրոց» ծրագրի հայեցակարգային դրույթներին:

2. Հանրակրթական ծրագրեր իրականացնող ուսումնական հաստատության ներքին գնահատման նպատակը, խնդիրները և ընթացակարգը

Հանրակրթական ուսումնական հաստատության (այսուհետ՝ հաստատություն) ներքին գնահատումը հաստատության կողմից մատուցվող կրթական ծառայությունների որակի մշտադիտարկման և ընթացիկ հսկողության գործընթաց է: Այն հստակ կազմակերպված, նպատակաուղղված և պարբերաբար իրականացվող գործընթաց է, որի պատասխանատուն տվյալ հաստատությունն է:

Հաստատության գործունեության ներքին գնահատման նպատակն է՝ բարելավել հաստատության կողմից մատուցվող կրթական ծառայությունների որակը և բարձրացնել արդյունավետությունը կամ, այլ կերպ ասած, նպաստել ուսումնական հաստատության գործունեության հետագա բարելավմանը՝ ուսումնական գործընթացի կազմակերպման, ուսուցիչների աշխատանքի արդյունավետության և սովորողների առաջընթացի ուսումնասիրման միջոցով:

Ըստ էության «Ներքին գնահատումը ուսումնական հաստատության կողմից իր գործունեության վերլուծությունն է» («Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենք հոդված 34): Համաձայն «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքի՝ հաստատության գործունեության ներքին գնահատման խնդիրներն են՝ ա) հանրակրթության պետական չափորոշչի պահանջներին շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների համապատասխանության գնահատումը:

բ) ուսումնական գործընթացի կազմակերպման պայմանների և դրանց բարելավմանն ուղղված աշխատանքների գնահատումը.

դ) հանրակրթական ծրագրերի իրականացման, դասավանդման մեթոդների և ժամանակակից տեխնոլոգիաների կիրառման արդյունավետության գնահատումը.

զ) հաստատության գործունեության վերաբերյալ շահառուների՝ սովորողների և նրանց ծնողների (օրինական ներկայացուցիչների), հաստատության մանկավարժական, վարչական և այլ աշխատողների, ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության, պետական տարածքային կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների, Երևանի քաղաքապետարանի, կրթության հիմնահարցերով զբաղվող կազմակերպությունների, գործատուների և այլն, իրազեկվածության աստիճանի բարձրացումը և ամբողջական տեղեկատվության տրամադրումը նրանց.

դ) հաստատության հաշվետվողականության մեխանիզմների արդյունավետության բարձրացումը և գործունեության թափանցիկության ապահովումը.

ե) հաստատության զարգացման ուղղությունների նախանշման և զարգացման ծրագրերի մշակման խթանումը.

զ) հաստատության գործունեության գնահատման գործընթացում վարչական և մանկավարժական աշխատողների, սովորողների և ծնողների ներգրավումը:

Համաձայն «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքի պահանջների և «Հայաստանի Հանրապետության հանրակրթական ուսումնական հաստատության գործունեության ներքին և արտաքին գնահատման չափանշների սահմանման և իրականացման կարգի» III բաժնի՝

«Ներքին գնահատումն իրականացվում է տարեկան մեկ անգամ՝ մինչև նոր ուսումնական տարվա սկիզբը: Ներքին գնահատմանը մասնակցում են ուսումնական հաստատության վարչական և մանկավարժական աշխատողները, սովորողները և նրանց ծնողները (օրինական ներկայացուցիչները):

Ներքին գնահատման հաշվետվությունն ուսումնական հաստատության տնօրենը մինչև ընթացիկ տարվա սեպտեմբերի 5-ը ներկայացնում է ուսումնական հաստատության խորհրդին, մանկավարժական, ծնողական, աշակերտական և այլ գործող խորհուրդներին, ինչպես նաև երկշաբաթյա ժամկետում ապահովում դրա հրապարակումը տվյալ ուսումնական հաստատությունում (տեսանելի տեղում), տեղական և (կամ) հանրապետական մամուլում, նախարարության պաշտոնական կայքում:

Ներքին գնահատումն իրականացվում է ուսումնական հաստատության տնօրենի հրամանի համաձայն ձևավորված հանձնաժողովի կողմից:

Հանձնաժողովի կազմում ընդգրկվում են ուսումնական հաստատության կոլեգիալ կառավարման մարմնի (ուսումնական հաստատության խորհրդի) առնվազն երկու, մանկավարժական և ծնողական խորհրդների՝ ուսումնական հաստատության խորհրդի կազմում չընդգրկված առնվազն մեկական անդամ, տեղական ինքնակառավարման մարմնի (Երևանի քաղաքապետարանի) առնվազն երկու ներկայացուցիչներ:

Տնօրենը հանձնաժողովի նախագահն է և ապահովում է հանձնաժողովի բնականոն գործունեությունը:

Հանձնաժողովը հաստատում է իր աշխատակարգը, սահմանում ներքին գնահատում անցկացնելու գործողությունների ծրագիրը, մեթոդները և ժամանակացույցը:

Ներքին գնահատման արդյունքում հանձնաժողովի նախագահը նախապատրաստում է ներքին գնահատման հաշվետվությունը՝ ըստ նախարարության սահմանած ձևի>>:

3. Հաստատության ներքին գնահատման գործընթացի իրականացումը և հաշվետվության պատրաստման մեթոդական երաշխավորություններ

Հաստատության ներքին գնահատման **հաշվետվության պատրաստման ժամանակ անհրաժեշտ է առաջնորդվել սույն մեթոդական երաշխավորություններով և բաժին 2-ում տրված հաշվետվային ձևով:**

Հաստատության ներքին գնահատման հաշվետվության պատրաստման համար հիմք են հանդիսանում հաստատության ներքին գնահատման ցուցանիշները և չափանիշները, հաստատության կառավարման և խորհրդակցական մարմինների կողմից հաստատության գործունեության այս կամ այն ոլորտի վերաբերյալ տրված գնահատումները: Հաստատության գործունեության ներքին գնահատման գործընթացը ներառում է երեք բաղադրիչ՝

1. մեկնարկային պայմանների (ռեսուրսների) գնահատում.
2. գործունեության ընթացիկ գնահատում.
3. գործունեության արդյունքների գնահատում:

Վերը նշված բաղադրիչներից յուրաքանչյուրը գնահատվում է ըստ հաստատության գործունեությունը նկարագրող հետևյալ ոլորտների՝

- հաստատության անվտանգություն.
- հաստատության գործունեության արդյունավետություն և ուսումնական գործընթացի որակ.
- Հաստատություն կողմից ներառական կրթության և հավասարության ապահովում,
- համայնքային մասնակցություն:

Վերոնշյալ 4 ոլորտներից յուրաքանչյուրի համար սահմանված է գնահատման ցուցանիշների և չափանիշների համախումբ: Յուրաքանչյուր ցուցանիշիկամ չափանիշի համար համար տրված է գնահատման ձևը, մեթոդը, պարբերականությունը և հաշվարկման մեթոդաբանությունը: Բոլոր 4 ոլորտների գնահատման ցուցանիշների և չափանիշների ամբողջական ցանկը տրված է **Հավելված 1-ում:**

Հաշվետվային ձևերի լրացման ընթացքում ցուցանիշների և չափանիշների ճշգրիտ հաշվարկը և կիրառությունը՝ հիմնված տեղեկատվության հավաքման և վերլուծության տարբեր մեթոդների վրա, հանդիսանում է հաստատության գործունեության ինքնավերլուծության որակի հիմնական գրավականը: Առաջարկվող ցուցանիշներից և չափանիշներից յուրաքանչյուրը հանդիսանում է գնահատման մեթոդաբանության բաղկացուցիչ և հիմնված է տեղեկությունների ուսվյալների հավաքման, վերլուծության և արդյունքների վերլուծության վրա:

Ցուցանիշներին չափանիշների հաշվարկման ժամանակ կիրառվում են հետևյալ մեթոդները՝

- Վիճակագրական տվյալների վերլուծություն.
- Փաստաթղթային վերլուծություն.
- Դիտարկումն փաստագրում.
- Հարցումների իրականացում և արդյունքների վերլուծություն:

Որոշ ցուցանիշների և չափանիշների հաշվարկման համար կիրառվում են նաև համակցված մեթոդներ:

Վիճակագրական տվյալների վերլուծությունը ենթադրում է՝

վիճակագրական տվյալների հավաք և համակարգված ներկայացում աղյուսակների, սխեմաների ու գրաֆիկների միջոցով, այնուհետև եզրահանգումների, կանխատեսումների կատարում և առաջարկությունների ներկայացում:

Փաստաթղթային վերլուծությունը ենթադրում է՝ հաստատության գործունեությունն ապահովող ներքին փաստաթղթերի, վիճակագրական տվյալների և հաշվետվությունների ուսումնասիրություն, արդյունքների արձանագրում, եզրահանգումների կատարում և առաջարկությունների ներկայացում:

Դիտարկումը կամ փաստագրումը ենթադրում է՝ ըստ սահմանված ցուցանիշներին չափանիշների՝ հաստատության մարդկային, նյութական, ֆինանսական ռեսուրսների առկայության (կամ դրանց բացակայության) ու վիճակի, ինչպես նաև ուսումնասիրվող գործընթացների արձանագրում կամ նկարագրում՝ աղյուսակների, դիտարկման քարտերի կամ գրանցման այլ միջոցներով: Դիտարկման միջոցով ստացվող տեղեկատվությունը բազմաբնույթ և օգտակար է ոչ միայն ինքնավերլուծության, այլ նաև հաստատության գործունեությունը լիարժեք ներկայացնելու համար:

Հարցումների անցկացումը ենթադրում է՝ հաստատության գործունեությունը նկարագրող որևէ ցուցանիշի կամ չափանիշների դրանց խմբի վերաբերյալ հարցվող տարբեր խմբերի մեջ ընդգրկված անձանց կարծիքի ուսումնասիրություն: Կախված ուսումնասիրվող ցուցանիշի և չափանիշների բնույթից և նպատակից՝ հարցումները կարող են իրականացվել հարցազրույցների անցկացման կամ հարցաթերթերի լրացման միջոցով՝ հարցվողների ներքոհիշյալ խմբերի շրջանում.

- տնօրեն և վարչական աշխատողներ.
- ուսուցիչներ.
- հաստատության սպասարկող անձնակազմ.
- ծնողներ.
- սովորողներ:

Հարցազրույցների անցկացման հիմնական նպատակն է բացահայտել տարբեր շահառու խմբերի կարծիքը և ստանալ խորքային տեղեկատվություն խնդրո առարկայի կամ ուսումնասիրվող երևույթի վերաբերյալ, ի հայտ բերելով այնպիսի կողմեր, ինչպիսիք են շահառուների բավարարվածությունը, առկա հիմնախնդիրները, թերությունները և այլն:

4. Հաստատության ներքին գնահատման հաշվետվության կառուցվածքը

Հաշվետվությունը բաղկացած է 6 մասից:

- ✓ **Մաս 1-ը** ներառում է ընդհանուր տեղեկություններ հաստատության մասին: Այս մասում+ հիմնականում արձանագրվում են հաստատության գործունեությունը նկարագրող վիճակագրական տվյալներ, որոնք պետք է համապատասխանեն ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության <<Հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների գործունեության մասին>> հաշվետվության մեջ ներառվող տեղեկատվությանը: Հաշվետվության մեջ տեղ գտած վիճակագրական տվյալները, ինչպես նաև հաստատության գործունեության վերաբերյալ այլ տեղեկատվությունն անհրաժեշտ է ներկայացնել ինչպես տվյալ ուսումնական տարվա համար, այնպես էլ նախորդ 3 տարիների հետ համեմատության մեջ՝ բացահայտելով այս կամ այն ոլորտը նկարագրող ցուցանիշների և չափանիշների դինամիկան:
- ✓ **Մաս 2-ում** ներկայացվում են շենքային պայմանները, հաստատության սովորողների և աշխատակազմի անվտանգ կենսագործունեությունը և առողջության պահպանումը գնահատող ցուցանիշները և չափանիշները:
- ✓ **Մաս 3-ում** ներկայացվում են հաստատության գործունեության արդյունավետությունը գնահատող ցուցանիշները և չափանիշները:
- ✓ **Մաս 4-ում** ներկայացվում են հաստատությունում ներառական կրթությունը և հավասարության ապահովումը գնահատող ցուցանիշները և չափանիշները:
- ✓ **Մաս 5-ում** ներկայացվում են համայնքային մասնակցությունը գնահատող ցուցանիշները և չափանիշները:
- ✓ **Մաս 6-ում** ներկայացվում են հաստատության հիմնախնդիրները և դրանց հաղթահարման ուղիները, որոնք հիմք կարող են հանդիսանալ հաստատության զարգացման ծրագրի մշակման համար:

Յուրաքանչյուր մասում առանձին տեղ է հատկացված եզրակացությունների և մեկնաբանությունների համար:

Հաստատության գործունեությունը նկարագրող բոլոր ոլորտների ցուցանիշները և չափանիշները և դրանց հաշվարկման, վերլուծման կամ գնահատման ձևը տրված է **Հավելված 1-ում**:

Յուրաքանչյուր մասում ներկայացված ցուցանիշների չափանիշների հաշվարկման կամ վերլուծման համար տրված են համապատասխան աղյուսակներ կամ հարցեր, որոնք անհրաժեշտ է լրացնել կամ որոնց պետք է պատասխանել: Նշված է նաև, թե հատկապես ինչ մեթոդով է պետք դա կատարել: Հարցումների իրականացման համար առաջարկվող մեթոդաբանությունը տրված է **Հավելված 2-ում**:

Անհրաժեշտության դեպքում այս կամ այն ցուցանիշի չափանիշի մասին պետք է տալ ավելի մանրամասն և ամբողջական տեղեկատվություն: Հաճախ միևնույն ցուցանիշը չափանիշը կարող է բացահայտվել և՛ փաստաթղթերը ուսումնասիրելու ու վերլուծելու, և՛ հարցման միջոցով, ուստի ժամանակ և միջոցներ խնայելու համար առաջարկվում է արդյունքների միասնական ամփոփ ձև:

Ցուցանիշների և չափանիշների արձանագրման վերոնշյալ միասնական ձևի կիրառումը չի բացառում դրանց առանձին-առանձին արձանագրումը: Կարևորը հանգամանալից, օբյեկտիվ և հավաստի վերլուծության ապահովումն է:

Հաշվետվության ձևի մեջ ներկայացված տեղեկատվությունը պետք է լինի ամբողջական, համապարփակ և օբյեկտիվորեն արտացոլի հաստատության առկա վիճակը, փոփոխությունների ընթացքը և ուղղությունները: Այն դեպքերում, երբ անհրաժեշտ է կատարել համակցված որակական և քանակական վերլուծություն, ցանկալի է տեղեկատվությունը ներկայացնել աղյուսակների, գրաֆիկների կամ այլ հնարավոր ձևերով:

Հաշվետվության ձևում անհրաժեշտ է նաև նկարագրել հաստատությունում առկա հիմախնդիրները և առաջարկել դրանք լուծելու այնպիսի ձևեր, որոնք լինեն իրատեսական, ելնեն հաստատության իրական հնարավորություններից:

Հաշվետվության կազմման ոճը պետք է լինի պաշտոնական, իսկ շարադրանքը՝ պարզ, հասկանալի, տրամաբանական և հնարավորինս հակիրճ:

Որակյալ ու հաստատության համար օգտատակարհաշվետվություն պատրաստելու գլխավոր երաշխիքը հաստատության վարչական աշխատողների և մանկավարժական կոլեկտիվի համագործակցային և թիմային աշխատանքն է, համատեղ որոշումների կայացումն ու իրագործումը:

Հաշվետվության ձև

Մաս 1. Ընդհանուր տեղեկություններ հաստատության մասին¹

Հաստատության անվանումը, համարը_ «Երևանի Պեյո Յավորովի անվան հ.131 հիմնական դպրոց»
ՊՈԱԿ

Հաստատության հասցեն ք.Երևան, Աջափնյակ վարչական շրջան, Արզումանյան 22

Հաստատության հեռախոսահամարը, էլեկտրոնային հասցեն 010 39 13 70 school131@schools.am

Հաստատության ինտերնետային կայքի հասցեն <http://yerevan131.schoolsite.am>

Աղյուսակ 1. Պասարանների թիվը՝ ընթացիկ և նախորդ 2 ուստարիների² համար

Պասարանների թիվը	2017-2018 ուստարի	Փոփոխությունների դինամիկան (աճ կամ նվազում)
1 –ին դասարան	152	
2 –րդ դասարան	178	
3 –րդ դասարան	145	
4 –րդ դասարան	129	
5-րդ դասարան	130	
6-րդ դասարան	112	
7 –րդ դասարան	123	
8 –րդ դասարան	117	
9 –րդ դասարան	102	
Ընդամենը	1188	

Աղյուսակ 2. Ըստ դասարանների՝ սովորողների թիվը ընթացիկ և նախորդ 2 ուստարիների համար

Սովորողների թիվը	2017-2018 ուստարի	Փոփոխությունների դինամիկան (աճ կամ նվազում)
1 –ին դասարան	152	-
2 –րդ դասարան	178	-
3 –րդ դասարան	145	-
4 –րդ դասարան	129	-
5-րդ դասարան	130	-
6-րդ դասարան	112	-
7 –րդ դասարան	123	-
8 –րդ դասարան	117	-
9 –րդ դասարան	102	-
Ընդամենը	1188	-

¹Մաս 1-ում լրացված տվյալները պետք է համապատասխանեն ՀՀ ԿԳ նախարարության «Հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների գործունեության մասին հաշվետվության» տվյալներին:

²Այսն հաջորդող բոլոր աղյուսակներում անհրաժեշտ է նկարագրել փոփոխությունների դինամիկան՝ մեկնաբանել աճի կամ նվազման պատճառները:

Աղյուսակ 3. Ընդհանուր տվյալներ սովորողների վերաբերյալ՝ ընթացիկ և նախորդ 2

ուստարիներին համար

Ցուցանիշը	2017-2018 ուստարի	Փոփոխությունների դինամիկան (աճ կամ նվազում)
Սովորողների ընդհանուր թիվը ուսումնական տարվա սկզբին՝ տվյալ ուստարվա սեպտեմբերի 1-ի դրությամբ	1190	-
Սովորողների ընդհանուր թիվը ուսումնական տարվա վերջին՝ տվյալ ուստարվա մայիսի 25-ի դրությամբ	1188	-
Ուսումնական տարվա ընթացքում ընդունված սովորողների թիվը	67	-
Ուսումնական տարվա ընթացքում հեռացած սովորողների թիվը	60	-

Աղյուսակ 4. Ընդհանուր տվյալներ ուսուցիչների վերաբերյալ ընթացիկ և նախորդ 2 ուստարիների

համար

Ցուցանիշը	2017-2018 ուստարի	Փոփոխություն ների դինամիկան (աճ կամ նվազում)
Ուսուցիչների ընդհանուր թիվը	66	-
Ուսուցիչների միջին շաբաթական ծանրաբեռնվածությունը կամ դրույթաչափը (մեկուսուցչի միջին ծանրաբեռնվածությունը՝ շաբաթական ժամաքանակը. հաշվարկի ձևը՝ հաստատության տվյալ առարկայի շաբաթական ընդհանուր դասաժամերին ուսուցիչների թվի հարաբերությունը)	18	-

Աղյուսակ 5. Տվյալներ ուսուցիչների տարիքային բաշխվածության վերաբերյալ ընթացիկ և նախորդ 2

ուստարիների համար

Ուսուցիչների թիվը	2017-2018 ուստարի	Փոփոխությունների դինամիկան (աճ կամ նվազում)
Մինչև 30 տարեկան	9	-
31-ից 40 տարեկան	5	-
41ից -50 տարեկան	8	-
51-ից -55 տարեկան	12	-
56 տարեկան և ավելի	32	-

Աղյուսակ 6. Տվյալներ հաստատության ղեկավար և վարչական կազմի վերաբերյալ

Անունը, ազգանունը, հայրանունը	Պաշտոնը	Տվյալ պաշտոնում աշխատելու ժամանակահատվածը	Տվյալ հաստատությունում աշխատելու ժամանակահատվածը	Պետական պարգևները, կոչումները և այլն
Մուսաննա Դավթյան	Տնօրեն	2017թ-ից առ այսօր	2017թ-ից առ այսօր	
Նազարյան Անահիտ	Տնօրենի տեղակալ	1994թ-ից առ այսօր	1994թ-ից առ այսօր	
Գևորգյան Իրինա	Տնօրենի տեղակալ	1995թ-ից առ այսօր	1987թ-ից առ այսօր	Տարրակարգի 1- ին աստիճան
Զոբանյան Հասմիկ	Տնօրենի տեղակալ	2004թ-ից առ այսօր	1983թ-ից առ այսօր	
Մարինե Սայադյան	Տնօրենի տեղակալ	2017թ-ից առ այսօր	2017թ-ից առ այսօր	
Ոսկանյան Մարիամ	Տնօրենի տեղակալ	1994թ-ից առ այսօր	1993թ-ից առ այսօր	
Լոբյան Արման	Տնօրենի տեղակալ	2003թ-ից առ այսօր	2003թ-ից առ այսօր	
Գայանե Մելիքյան	Հաշվապահ	2017թ-ից առ այսօր	2017թ-ից առ այսօր	

Աղյուսակ 7.Տվյալներ հաստատության կառավարման խորհրդի կազմի վերաբերյալ

Անուն, ազգանուն, հայրանուն	Աշխատանքի վայրը, զբաղեցրած պաշտոնը	Կրթությունը	Հաստատության խորհրդի կազմում ընդգրկված լինելու ժամանակահատվածը	Պետական պարգևները, կոչումները և այլն
Գրիգոր Գրիգորյան Գագիկի	Աջափնյակ վարչական շրջանի ղեկավարի տեղակալ	բարձր.	2012թ-ից առ այսօր	-
Ռազմիկ Աբրահամյան Շավարշի	Աջափնյակ վարչական շրջանի ղեկավարի աշխատակազմի ֆինանսական բաժնի պետ	բարձր.	2012թ-ից առ այսօր	-
Համբարձում Շահինյան Արամայիսի	ՀՀ էլ. ցանց ՓԲԸ Արևմուտքի մասնաճյուղի I տեղամասի պետ	բարձր.	2012թ-ից առ այսօր	-
Արսեն Փոլադյան Վիկտորի	Ավագանի	բարձր.	2012թ-ից առ այսօր	-
Գուրգեն Դումանյան Դերենիկի	Բժիշկ, դասախոս	բարձր.	2012թ-ից առ այսօր	-
Մարիամ Հակոբյան Մելիքսեթի	տնային տնտեսուհի	բարձր.	2012թ-ից առ այսօր	-
Անահիտ Նազարյան Արտավազդի	Հ.131 հիմն.դպրոցի ուսումնական աշխատանքների գծով փոխտնօրեն	բարձր.	2012թ-ից առ այսօր	-
Հասմիկ Չոբանյան Էդուարդի	Հ.131 հիմն.դպրոցի ուսումնական աշխատանքների գծով փոխտնօրեն	բարձր.	2012թ-ից առ այսօր	-

Մաս 2. Հաստատության սովորողների և աշխատակազմի անվտանգ կենսագործունեությունը և առողջության պահպանումը

Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության բնորոշման համաձայն՝ առողջությունը ոչ միայն հիվանդությունների բացակայությունն է, այլև անձի հոգևոր, ֆիզիկական, կենսաբանական, սոցիալական լիարժեք բարեկեցությունը: Աճող սերնդի հոգևոր, ֆիզիկական և սոցիալական ունակությունների համակողմանի ու ներդաշնակ զարգացումը հանրակրթության կարևորագույն նպատակներից է: Ուստի հաստատության խնդիրն է՝ ապահովել անվտանգ ուսումնական գործընթացի իրականացում և սովորողների հոգևոր, ֆիզիկական, կենսաբանական, սոցիալական լիարժեք բարեկեցությունն ու համակողմանի զարգացումը:

Հաստատության գործունեության լիարժեք գնահատման գործընթացը ներառում է ուսումնական միջավայրի անվտանգության գնահատումը, որը վերաբերում է ոչ միայն սովորողների անվտանգ և առողջ կենսագործունեությանը, այլ նաև ուսուցիչների, վարչական ու սպասարկող անձնակազմի համար աշխատանքի, կյանքի և առողջության պահպանման համար անվտանգ պայմաններ ապահովելուն: Հաստատությունում սովորողները և աշխատակազմը կարող են հայտնվել արտակարգ կամ վտանգավոր իրավիճակներում, բխվել ամենատարբեր պատահարների, վթարների կամ աղետների հետ: Ուստի, հաստատության ներքին գնահատման գործընթացում անվտանգության ապահովմանը և առողջության պահպանմանը վերաբերող ցուցանիշների ու չափանիշների ներառումը ենթադրում է, որ հաստատությունը պետք է գնահատի սովորողների ֆիզիկական և հոգեկան առողջությանը, անվտանգությանը սպառնացող առկա և հնարավոր վտանգները, միաժամանակ քայլեր ձեռնարկի դրանք վերացնելու ուղղությամբ: Հաստատությունում սովորողների և աշխատակազմի անվտանգության ապահովումը չի հանդուրժում սպասողական, պասիվ կեցվածք, այլ պահանջում է ակտիվ նախաձեռնողական աշխատանք:

Հաստատությունում սովորողների և աշխատակազմի անվտանգ կենսագործունեության ու առողջության պահպանման գնահատման ցուցանիշները և չափանիշները հետևյալներն են՝

2.1. Հաստատությունը պահպանում է շենքի և տարածքի անվտանգ շահագործումը

- հաստատության տարածքը ցանկապատված է և անվտանգ է սովորողների ազատ տեղաշարժման համար.
- հաստատության տարածքը գտնվում է ավտոճանապարհային գոտուց բավարար հեռավորության վրան/կամ հաստատության շրջակայքում կան բավարար վերգետնյա, ստորգետնյա այլ անվտանգ անցումներ.
- արտակարգ իրավիճակներում հատուկ ծառայությունների մեքենաները կարող են անարգել մոտենալ հաստատության շենքին.
- հաստատության տարածքը մաքուր է, լաբորատորիաներում օգտագործվող այրվող և այլ վտանգավոր նյութերի թափոնները, աղբը կանոնավոր հավաքվում է հատուկ աղբարկղներում և դուրս է բերվում հաստատության տարածքից.
- հաստատության ամբողջ տարածքում պարբերաբար իրականացվում են միջոցառումներ կրծողների և վտանգավոր միջատների, թափառողիների, կատուների և այլ կենդանիների դեմ:

2.1 կետում բերված ցուցանիշներին և չափանիշներին հաստատության համապատասխանությունը իրականացվում է դիտարկում-փաստագրում մեթոդով և/կամ հարցումների միջոցով

Հաստատությունն իր ներքին գնահատման հաշվետվության կազման ժամանակ այս մասի պատրաստման համար պետք է վարի և թղթային ու էլեկտրոնային տարբերակներով պահպանի

ինքնավերլուծության **հատուկ գրանցամատյան**: 2.1. կետումնշված 1-ից 5 ցուցանիշները և չափանիշները դիտարկելով թիրախային՝ հաստատություննայդ գրանցամատյանում ազատ շարադրանքով պետք է նկարագրի իր տարածքի, շենքի ու շինությունների, գույքի անվտանգ շահագործման, սովորողների և աշխատակիցների անվտանգ կենսագործունեության ապահովման և առողջության պահպանման հետ կապված վիճակը և առկա խնդիրները:

Գրանցամատյանի լրացման նպատակով հաստատությունը պարբերաբար պետք է իրականացնի դիտարկումներ:

Դիտարկումները պետք է իրականացվեն հաստատության տնօրենի իր ամսական ձևավորված հանձնախմբի³ կողմից՝ համաձայն հաստատված ժամանակացույցի, ոչ պակաս, քան յուրաքանչյուր ուսումնական կիսամյակը մեկ անգամ: Դիտարկումների արդյունքում գրանցամատյանում պետք է կատարվեն **գրառումներ**: Դիտարկման շրջայց կատարելիս հանձնաժողովը պետք է նկարագրի առկա իրավիճակը և արձանագրի բացահայտված շեղումներն ու անհամապատասխանությունները: Դիտարկումների և գրառումների հիման վրա հաստատությունը պետք է կատարի իրավիճակի **վերջնական գնահատում**: Վերջինս նպատակահարմար է կատարել նոր ուսումնական տարվան 2-րդ կիսամյակի նախապատրաստական աշխատանքների շրջանակներում՝ տարեկան 2 անգամ: Հաստատությունը, ըստ անհրաժեշտության, կարող է իրականացնել արտահերթ դիտարկում, որի դեպքում ևս գրանցամատյանում իրավիճակի արձանագրումը պարտադիր է:

Դիտարկում-արձանագրումն իրականացնելիս հաստատությունը պետք է առաջնորդվի համապատասխան նորմատիվային և իր ներքին փաստաթղթերով: Իրավիճակը, ըստ վերը բերված 1-ից 3-րդ ցուցանիշների/չափանիշների, նկարագրելիս, պետք է օգտվել հաստատության պլան-հատակագծից: 4-րդ՝ աղբահանությանը, վերաբերող չափանիշի համար պետք է հիմք ընդունել մարզպետների և Երևանի քաղաքապետի որոշումները, իսկ 5-րդ չափանիշի համար՝ հաստատության կողմից, ըստ անհրաժեշտության՝ համապատասխան կազմակերպությունների (ախտահարման-կանխարգելման, արտակարգ իրավիճակների ծառայության) հետ կնքված պայմանագրերը: Համապատասխան փաստաթղթերի առկայության և գործողության ժամկետների, այդ թվում՝ պայմանագրերի, կատարման մասին պետք է նշվի գարցամատյանում և այնուհետ ներառվի ինքնավերլուծության հաշվետվության մեջ:

2.2. Հաստատության շենքի և դրա շահագործման անվտանգությունը նկարագրող ցուցանիշները և չափանիշները

Հաստատությունում պահպանված են բոլոր սովորողների և աշխատակազմի համար ուսումնական գործընթացի և աշխատանքի կազմակերպման համար անհրաժեշտ անվտանգության նսանի տարահիգիենիկ նորմերը, կազմակերպված են առողջության պահպանման համապատասխան ծառայությունները

2.2. կետի չափանիշներն են՝

1. հաստատության շենքը վերանորոգված է.
2. հաստատության շենքը կայուն է վտանգների ազդեցությանը՝ ուժեղ քամիներ, սողանքներ, երկրաշարժեր, հրդեհներ, խոնավություն և այլն.
3. Հաստատության շենքի շահագործումը համապատասխանում է շահագործման անվտանգության նորմատիվներին:

³Կարելի է ստեղծել մեկ հանձնաժողով՝ ամբողջ ներքին գնահատման հաշվետվության պատրաստման համար

1-ին չափանիշի համար անհրաժեշտ է իրականացնել դիտարկում-փաստագրումը արձանագրելի փաստատուության շենքի ֆիզիկական վիճակը ու նշել, թե ինչպիսի վերանորոգման կարիք ունի այն կապիտալ, մասնակի, ընթացիկ: Այնուհետև ցանկալի է մանրամասնել վերանորոգման կարիքները և տալ դրանց մոտավոր ֆինանսական գնահատական:

2-րդ չափանիշի համար դիտարկում-փաստագրման միջոցով պետք է արձանագրել, թե արդյոք շենքը կայուն է վտանգների կամ դրանցից որևէ մեկի ազդեցության նկատմամբ (օրինակ՝ ուժեղքամիներ, սողանքներ, երկրաշարժեր, հրդեհներ, խոնավությունն ալյն):

3-րդ չափանիշի համար դիտարկում-փաստագրման միջոցով անհրաժեշտ է մեկառմեկ անդրադառնալ ստորև բերվող անվտանգության չափանիշներին և պարզաբանել, թե

արդյոք փաստատուության շենքի շահագործումը համապատասխանում է շահագործման անվտանգության հետևյալ նորմերին՝

- շենքում առկա են դեպի դուրս բացվող պահուստային ելքեր:
- հաստատությունն ապահովված է կապիտալ արտակարգ դեպքերի ազդարարման համակարգով:
- շենքի աստիճանների լայնությունը և դռների բացվածքը համապատասխանում է պահանջվող նորմատիվներին, դրանք հարմարեցված են կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող (ԿԱՊԿՈՒ) սովորողների պահանջներին: շենքը հարմարացված է ԿԱՊԿՈՒ սովորողների անվտանգ տեղաշարժ և ուսուցում ապահովող պայմաններին՝ թեք հարթակներ, լայն դռներ և այլն:
- հաստատությունն ապահովված է սարքին վիճակում գտնվող հակահրդեհային, անվտանգության լրակազմով:
- հաստատության տանիքը պատված է հրակայուն նյութերով:

Բացի այդ հաստատության շենքի անվտանգությանը անդրադառնալիս, պետք է նկարագրել իրավիճակներ ստեղծվող շրջակա պահանջների:

- հաստատությունում ոչ կառուցվածքային վտանգներ չկան, մասնավորապես
 - ✓ համակարգչային սարքավորումները, հեռուստացույցները ամուր են տեղադրված են և ամրացված աշխատատեղերին,
 - ✓ անիվներով տեղաշարժվող ծանր իրերն ամրացված են հատակին,
 - ✓ բաց դարակներից հեռացված են ծաղկամանները, նկարները, դեկորատիվ իրերը:
- հաստատության միջանցքների հատակները սայթաքուն չեն, իսկ եթե ծածկված են ուղղեգորգերով, ապա վերջիններս ամրացված են հատակին:
- ստորին հարկերի պատուհաններն ունեն շարժական մետաղյա վանդակաճաղեր:
- հաստատության կահույքը համապատասխանում է անվտանգ կենսագործունեության պահանջներին, ամուր և բարվոք վիճակում է:

2.2. կետի հաստատության շենքի և դրա շահագործման անվտանգությունը նկարագրող 4-ից 6 ցուցանիշները չափանիշները վերաբերում են սովորողների և աշխատակազմի տարհանման պահանջներին և հետևյալն են՝

4. հաստատությունում մշակված և առկա է սովորողների ու անձնակազմի տարհանման պլան, որում հաշվի են առնված նաև հաշմանդամություն ունեցող անձանց կարիքները:
5. հաստատության նախասրահում, բոլոր հարկերում, դասասենյակներում փակցված են տարհանման պլան-սխեմաները՝ համապատասխան գունային ցուցասլաքներով:
6. հաստատության տարհանման ուղիները ազատ են ավելորդ իրերից և արգելափակված չեն ծանր իրերով:

4-ից 6 –րդ չափանիշների համար ևս պետք է իրականացնել դիտարկում-փաստագրում և հաջորդիվ անդրադարձնալ սովորողների և աշխատողների տարահանման խնդրներին: Դիտարկման արդյունքները պետք է գրանցել գրանցամատյանում և կցել տարահանման պլանը:

Ներքին գնահատման նպատակով ինքնավերլուծության հաշվետվության պատրաստման ժամանակ 2.2 կետի ցուցանիշներին և չափանիշներին համապատասխանության դիտարկում իրականացնելիս պետք է հիմք ընդունել ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 2006 թվականի նոյեմբերի 10-ի «Շենքերի և շինությունների մատչելիությունը բնակչության սակավաշարժուն խմբերի համար» շինարարական նորմերի հաստատման մասին» թիվ 253-Ն հրամանը:

2.3. Հաստատության նախագծային հզորությունը նկարագրող ցուցանիշներ և չափանիշներ

Հաստատությունը պահպանում է իր նախագծային հզորությունը

1. Հաստատությունում սովորողների թիվը համապատասխանում է հաստատության նախագծային հզորությանը և հաստատության լիցենզիայով սահմանված սահմանային տեղերի:
2. Դասասենյակներում նստարանների թիվը և դրանց միջև հեռավորությունը համապատասխանում է նախագծային և սահմանված նորմերին:
3. Հաստատության մարզադահլիճում սովորողները պարապմունքները անց են կազմում ողջ ուսումնական տարվա ընթացքում:

2.3. կետի ցուցանիշները և չափանիշները ինքնավերլուծության հաշվետվությունում ներառելիս պետք է օգտվել ոչ միայն հաստատության շենքի պլան-հատակագծից և դրա հիման վրա կազմված «Կրթական տեխնոլոգիաների ազգային կենտրոն» ներկայացվող ամենամյա հաշվետվությունից, այլ նաև պետք է կատարել շրջայցեր, քանի որ միայն չափագրման և հաշվառման եղանակով է հնարավոր պարզել նախագծերից շեղումները և արձանագրել իրական վիճակը՝ ըստ դասասենյակների նստարանների թվի, գույքի շահագործման նորմերի: Տվյալ ցուցանիշներին և չափանիշներին համապատասխանության վերլուծությունը դյուրինացնելու և կարճ ժամանակահատվածում կատարելու համար առաջարկվում է նախապես պատրաստել և շրջայցերի ընթացքում լրացնել համապատասխան աղյուսակներ: Օրինակ՝ վերը նշված 2-րդ ցուցանիշը արձանագրելու համար անհրաժեշտ է նախապես համարակալել բոլոր դասասենյակներն ու մյուս սենյակները, որպեսզի հնարավոր լինի արագորեն լրացնել աշակերտական նստարանների միջև հեռավորության մեկ միասնական աղյուսակ (տես՝ Աղյուսակ 10):

Աղյուսակ 8. Տվյալներ յուրաքանչյուր դասասենյակում սեղան-նստարանների դասավորվածության և թվի վերաբերյալ

Դիտարկման ամսաթիվ՝ հունիս 2018թ.

	Դասասենյակի համարը	Դասասենյակի մակերեսը (քմ)	Սեղան-նստարանների դասավորվածության և ձևը (շարքերով, շրջա նաձև, T-աձև, П-աձև, խառը)	Սեղան-նստարանների թիվը	Սեղան-նստարանների շարքերի և միմյանց միջև հեռավորությունները
1.	Դասասենյակ N101	31.2	շարքերով	15/30	70/60
2.	Դասասենյակ N102	62.9	շարքերով	15/30	70/60
3.	Դասասենյակ N103	34.8	շարքերով	16/32	70/60
4.	Դասասենյակ N104	34.8	շարքերով	15/30	70/60

5.	Դասասենյակ N105	33.1	շաբթերով	15/30	70/60
6.	Դասասենյակ N106	66.2	շաբթերով	17/34	70/60
7.	Դասասենյակ N107	13.3	շաբթերով	17/34	70/60
8.	Դասասենյակ N108	13.3	շաբթերով	17/34	70/60
9.	Դասասենյակ N109	47.6	շաբթերով	15/30	70/60
10.	Դասասենյակ N110	88.3	շաբթերով	15/30	70/60
11.	Դասասենյակ N201	48.1	շաբթերով	15/30	70/60
12.	Դասասենյակ N202	48.0	շաբթերով	15/30	70/60
13.	Դասասենյակ N203	47.9	շաբթերով	15/30	70/60
14.	Դասասենյակ N204	48.8	շաբթերով	15/30	70/60
15.	Դասասենյակ N205	33.7	շաբթերով	15/30	70/60
16.	Դասասենյակ N206	13.7	շաբթերով	15/30	70/60
17.	Դասասենյակ N207	48.1	շաբթերով	16/32	70/60
18.	Դասասենյակ N208	69.3	շաբթերով	18/36	70/60
19.	Դասասենյակ N209	12.9	շաբթերով	15/30	70/60
20.	Դասասենյակ N210	33.0	շաբթերով	14/28	70/60
21.	Դասասենյակ N211	76.5	շաբթերով	18/36	70/60
22.	Դասասենյակ N301	48.1	շաբթերով	17/34	70/60
23.	Դասասենյակ N302	48.0	շաբթերով	17/34	70/60
24.	Դասասենյակ N303	47.9	շաբթերով	17/34	70/60
25.	Դասասենյակ N304	48.8	շաբթերով	17/34	70/60
26.	Դասասենյակ N305	33.7	շաբթերով	17/34	70/60
27.	Դասասենյակ N306	48.1	շաբթերով	17/34	70/60
28.	Դասասենյակ N307	78.4	շաբթերով	17/34	70/60
29.	Դասասենյակ N308	12.9	շաբթերով	16/32	70/60
30.	Դասասենյակ N309	33.0	շաբթերով	16/32	70/60
31.	Դասասենյակ N310	35.2	շաբթերով	17/34	70/60
32.	Դասասենյակ N311	48.4	շաբթերով	16/32	70/60
33.	Դասասենյակ N401	64.2	շաբթերով	16/32	70/60
34.	Դասասենյակ N402	50.4	շաբթերով	16/32	70/60
35.	Դասասենյակ N403	49.8	շաբթերով	16/32	70/60
36.	Դասասենյակ N404	13.8	շաբթերով	17/34	70/60
37.	Դասասենյակ N405	54	շաբթերով	17/34	70/60
38.	Դասասենյակ N406	33.9	շաբթերով	16/32	70/60
39.	Դասասենյակ N407	54.5	շաբթերով	16/32	70/60
40.	Դասասենյակ N408	49.7	շաբթերով	17/32	70/60
41.	Դասասենյակ N409	48.1	շաբթերով	17/34	70/60

Աղյուսակ 9. Տվյալներ յուրաքանչյուր դասասենյակներում մեկ սովորողին ընկնող մակերեսի վերաբերյալ

Դիտարկման ամսաթիվ՝ հունիս, 2018թ.

	Դասասենյակի համարը	Դասասենյակի մակերեսը (քմ)	Մեղան-նստարանների դասավորվածության ձևը(շարքերով, շրջանաձև, T-աձև, Ու-աձև, խառը)	Մեղան-նստարանների թիվը	Մեղան-նստարանների շարքերի և միմյանց միջև հեռավորությունները
1.	Դասասենյակ N101	31.2	շարքերով	15/30	60-70 սմ
2.	Դասասենյակ N102	62.9	շարքերով	15/30	60-70 սմ
3.	Դասասենյակ N103	34.8	շարքերով	16/32	60-70 սմ
4.	Դասասենյակ N104	34.8	շարքերով	15/30	60-70 սմ
5.	Դասասենյակ N105	33.1	շարքերով	15/30	60-70 սմ
6.	Դասասենյակ N106	66.2	շարքերով	17/34	60-70 սմ
7.	Դասասենյակ N107	13.3	շարքերով	17/34	60-70 սմ
8.	Դասասենյակ N108	13.3	շարքերով	17/34	60-70 սմ
9.	Դասասենյակ N109	47.6	շարքերով	15/30	60-70 սմ
10.	Դասասենյակ N110	88.3	շարքերով	15/30	60-70 սմ
11.	Դասասենյակ N201	48.1	շարքերով	15/30	60-70 սմ
12.	Դասասենյակ N202	48.0	շարքերով	15/30	60-70 սմ
13.	Դասասենյակ N203	47.9	շարքերով	15/30	60-70 սմ
14.	Դասասենյակ N204	48.8	շարքերով	15/30	60-70 սմ
15.	Դասասենյակ N205	33.7	շարքերով	15/30	60-70 սմ
16.	Դասասենյակ N206	13.7	շարքերով	15/30	60-70 սմ
17.	Դասասենյակ N207	48.1	շարքերով	16/32	60-70 սմ
18.	Դասասենյակ N208	69.3	շարքերով	18/36	60-70 սմ
19.	Դասասենյակ N209	12.9	շարքերով	15/30	60-70 սմ
20.	Դասասենյակ N210	33.0	շարքերով	14/28	60-70 սմ
21.	Դասասենյակ N211	76.5	շարքերով	18/36	60-70 սմ
22.	Դասասենյակ N301	48.1	շարքերով	17/34	60-70 սմ
23.	Դասասենյակ N302	48.0	շարքերով	17/34	60-70 սմ
24.	Դասասենյակ N303	47.9	շարքերով	17/34	60-70 սմ
25.	Դասասենյակ N304	48.8	շարքերով	17/34	60-70 սմ
26.	Դասասենյակ N305	33.7	շարքերով	17/34	60-70 սմ
27.	Դասասենյակ N306	48.1	շարքերով	17/34	60-70 սմ
28.	Դասասենյակ N307	78.4	շարքերով	17/34	60-70 սմ
29.	Դասասենյակ N308	12.9	շարքերով	16/32	60-70 սմ
30.	Դասասենյակ N309	33.0	շարքերով	16/32	60-70 սմ
31.	Դասասենյակ N310	35.2	շարքերով	17/34	60-70 սմ
32.	Դասասենյակ N311	48.4	շարքերով	16/32	60-70 սմ
33.	Դասասենյակ N401	64.2	շարքերով	16/32	60-70 սմ
34.	Դասասենյակ N402	50.4	շարքերով	16/32	60-70 սմ

35.	Դասասենյակ N403	49.8	շարքերով	16/32	60-70 սմ
36.	Դասասենյակ N404	13.8	շարքերով	17/34	60-70 սմ
37.	Դասասենյակ N405	54	շարքերով	17/34	60-70 սմ
38.	Դասասենյակ N406	33.9	շարքերով	16/32	60-70 սմ
39.	Դասասենյակ N407	54.5	շարքերով	16/32	60-70 սմ
40.	Դասասենյակ N408	49.7	շարքերով	17/32	60-70 սմ
41.	Դասասենյակ N409	48.1	շարքերով	17/34	60-70 սմ

2.4 Հաստատության անձնակազմի և սովորողների անվտանգ կենսագործունեությունը նկարագրող ցուցանիշներն չափանիշներ.

Հաստատությունն իրականացնում է նպատակային ուսուցողական ծրագրեր, որոնք ուղղված են սովորողների մոտ ձևավորելու անվտանգ կենսագործունեության և առողջ ապրելակերպի կարողություններ ու հմտություններ

1. Հաստատության անձնակազմը և սովորողները տիրապետում են արտակարգ իրավիճակներում գործելու վարքականոններին:
2. Հաստատության անձնակազմը և սովորողները տեղեկացված են դպրոցում առկա անվտանգության միջոցների /էլեկտրական վահանակի, հրշեջ տեղեկատուի, հրշեջ ծորակի և այլն/ տեղերին ու տիրապետում են դրանց օգտագործման կանոններին:
3. Տեղականվտանգներիգնահատմաննաղետներիպատրաստվածությանվերաբերյալհաստատությունում իրականացվում են տարաբնույթ միջոցառումներ:
4. Հաստատությունում առկա է աղետների պատրաստվածության, քաղաքացիական պաշտպանվածության պլան և ուսումնական տարվա ընթացքում իրականացվում են պլանի գործարկում և վարժանքներ, կատարվում են համապատասխան գրառումներ:
5. Հաստատությունը ապահովված է լոկալ ջեռուցման անվտանգ համակարգով:
6. Հաստատությանբոլոր դասասենյակներում առկա են ջեռուցումն ապահովող մարտկոցներ և ջեռուցման ամիսներին դասասենյակներում ջերմաստիճանը համապատասխանում է սանիտարահիգիենիկ նորմերին:
7. Հաստատության միջանցքները ջեռուցվում են և միջանցքներում ջերմաստիճանը համապատասխանում է սանիտարահիգիենիկ նորմերին:
8. Հաստատությունն ապահովված է հոսող խմելու ջրով / նշել շուրջօրյա, թե ոչ/:
9. Հաստատության բոլոր հարկերում առկա են առանձնացված վերանորոգված սանհանգույցներ տղաների և աղջիկների համար:
10. Հաստատության բոլոր սանհանգույցներն ապահովված են հոսող ջրով և ապահովված են հիգիենայի պարագաներով /օձառով, թղթով և այլն/:
11. Հաշմանդամություն ունեցող երեխաների/անձանց համար կա հարմարեցված սանհանգույց, որի մոտ առկա է հաշմանդամության տարբերանշանը:
12. Հաստատությունում առկա է սննդի կետ, որը համապատասխանում է սանտարահիգիենիկ պայմաններին:
13. Հաստատության սննդի կետում փակցված են առողջ աննդակարգի վերաբերյալ համապատասխան պաստառներ:
14. Հաստատությունում առկա է բուժկետ և կարող է տրամադրվել առաջին բուժօգնությունը:

2.4 կետի թվով 14 ցուցանիշների և չափանիշներիամբողջությունը հիմք է հանդիսանում հաստատության ինքնավերլուծության հաշվետվության այս բաժինը կազմելու համար: Առավել ընդգրկուն և համակողմանի վերլուծություն կատարելու համար յուրաքանչյուր ցուցանիշինկամ չափանիշին պետք է անդրադառնալ առանձին, այնուհետ՝ ընդհանրացնել դրանք: Այս բաժնի վերլուծությունը կատարելիս պետք է ոչ միայն ուսումնասիրել համապատասխան ներքին փաստաթղթերի առկայությունը կամ կատարել դիտարկում-փաստագրում ըստ առանձին ցուցանիշներիկամ չափանիշի, այլ նաև կազմել իրավիճակի ուսումնասիրման և արձանագրման հարցաշարեր և դրանց միջոցով կատարել հարցումներ հաստատության սովորողների, ուսուցիչների և աշխատակազմի շրջանում: Ելնելով հարցերի բնույթից՝ հարցումներ կարելի է կատարել նաև ծնողների կամ այլ շահառուների շրջանում:Դիտարկման-փաստագրման աշխատանքների արդյունքները հաստատության գրանցամատյանում ներառելու և այնուհետև ինքնավերլուծության հաշվետվության մեջ ներկայացնելու նպատակով առաջարկվում են ստորև բերված աղյուսակները՝ ըստ առանձին ցուցանիշների կամ չափանիշների:

Աղյուսակ 10 Ա. Տվյալներ արտակարգ իրավիճակներում հաստատության անձնակազմի և սովորողների տեղեկացված լինելու մասին

Դիտարկվում ամսաթիվ՝ հունիս, 2018թ.

N	Չափանիշը	Նշում համապատասխան փաստաթղթի և գույքի առկայության մասին, / գրել փաստաթղթի անվանումը և ընդունման ամսաթիվը , թվարկել առկա գույքը/
1.	Հաստատության աշխատակազմը և սովորողները տիրապետում են աղետների ժամանակ և արտակարգ իրավիճակներում գործելու վարքականոսներին	Համաձայն դպրոցում արտակարգ իրավիճակներում գործելու պլանի՝ աշխատողները և սովորողները տիրապետում են վարքի կանոններին: Մեպտեմբերի, 2017 թիվ:
2.	Հաստատության աշխատակազմը և սովորողները տեղեկացված են հաստատությունում առկա անվտանգության միջոցների (էլեկտրական վահանակի, հրշեջ տեղեկատուի, հրշեջ ծորակի և այլն) տեղերին ու տիրապետում են դրանց օգտագործման կանոններին	Համաձայն դպրոցի հիմնական միջոցառումների 2017 թվականի սեպտեմբեր ամսին ճշտված պլանի, աշխատակազմը և սովորողները տեղեկացված են հրշեջ տեղեկատուի և էլեկտրական վահանակների օգտագործման կանոններին: Դպրոցում կան հրդեհաշիջման պարագաներ:

Աղյուսակ 10Բ. Տվյալներ տեղական վտանգների գնահատման և աղետների պատրաստվածության ու հակազդման մեխանիզմների ուղղությամբ հաստատությունում իրականացվող միջոցառումների վերաբերյալ

Ամսաթիվը	Դասարանը	Միջոցառման անվանումը, նկարագիրը և օգտագործված պարագաներն ու ուսումնական նյութերը	Մասնակից սովորողների և աշխատակիցների թիվը
10.05.2017թ.	1-9-րդ դասարանի աշակերտներ	«Հրդեհաշիջման աշխատանքների կազմակերպումը և իրականացումը դպրոցում»: Միջոցառմանը օգտագործվել են կրակմարիչներ:	1260

Ինքնավերլուծության այս բաժնի կարևորագույն բաղադրիչն է հաստատության քաղաքացիական պաշտպանության պլանի վերլուծությունը: Նման պլանի առկայությունը, ինչպես նաև դրանում նշված աղետների պատրաստվածության, հակագրման իրատեսական մեխանիզմների միջոցառումների նկարագրությունը հաստատության անվտանգության և ապահովության կարևորագույն չափանիշներից է:

Այս չափանիշին հաստատության համապատասխանության գնահատման նպատակով պետք է նշել, թե արդյոք հաստատությունը մշակել է հաստատել է իր քաղաքացիական պաշտպանության պլանը, ինչպես է իրագործվում այլ պլանը, ինչպես նաև նկարագրել քաղաքացիական պաշտպանության պլանից բխող սովորողների և աշխատակազմի հետ տարվա ընթացքում իրականացվող միջոցառումների և վարժանքների մասին: Կարևոր է նաև հիշատակել, թե արդյոք դպրոցը վարում է իրականացվող վարժանքների և միջոցառումների գրանցամատյան::

Աղյուսակ 10 Գ. Տվյալներ հաստատության քաղաքացիական պաշտպանության պլանից բխող սովորողների և աշխատակազմի հետ տարվա ընթացքում իրականացվող միջոցառումների և վարժանքների վերաբերյալ

Ամսաթիվը	Դասարանը	Միջոցառման/վարժանքի անվանումը, նկարագիրը և օգտագործված պարագաներն ու ուսումնական նյութերը	Մասնակից սովորողների և աշխատակիցների թիվը
01.03.2018թ.	ամբողջ դպրոցը	«Անձնակազմի և աշակերտների տարիանման միջոցառումների կազմակերպումն ուժեղ երկրաշարժի դեպքում» թեմայով	1170
01.03.2018թ.	դպրոցի աշխատակիցներ	«ՔՊ խնդիրներն ու դրա գործնական կատարման կազմակերպումը դպրոցում խաղաղ ու պատերազմական ժամանակներում»	60

Աղյուսակ 11. Տվյալներ հաստատության ջեռուցման առկայության և տեսակի վերաբերյալ

Ամսաթիվը	Դասասենյակները/համարը/դահլիճները, այլ սենյակները միջանցքները	Ջեռուցման ձևը, /վառելիքի տեսակը/	Ջերմաստիճանը այցի պահին	Ջեռուցման ժամերը
Նոյեմբերից-մարտ	Դասասենյակ N101	գազաֆիկացված է	17° -22°	24 ժամ
	Դասասենյակ N102	գազաֆիկացված է	17° -22°	24 ժամ
	Դասասենյակ N103	գազաֆիկացված է	17° -22°	24 ժամ
	Դասասենյակ N104	գազաֆիկացված է	17° -22°	24 ժամ
	Դասասենյակ N105	գազաֆիկացված է	17° -22°	24 ժամ
	Դասասենյակ N106	գազաֆիկացված է	17° -22°	24 ժամ
	Դասասենյակ N107	գազաֆիկացված է	17° -22°	24 ժամ
	Դասասենյակ N108	գազաֆիկացված է	17° -22°	24 ժամ
	Դասասենյակ N109	գազաֆիկացված է	17° -22°	24 ժամ
	Դասասենյակ N110	գազաֆիկացված է	17° -22°	24 ժամ

	Դասասենյակ N201	գազաֆիկացված է	17° -22°	24 ժամ
	Դասասենյակ N202	գազաֆիկացված է	17° -22°	24 ժամ
	Դասասենյակ N203	գազաֆիկացված է	17° -22°	24 ժամ
	Դասասենյակ N204	գազաֆիկացված է	17° -22°	24 ժամ
	Դասասենյակ N205	գազաֆիկացված է	17° -22°	24 ժամ
	Դասասենյակ N206	գազաֆիկացված է	17° -22°	24 ժամ
	Դասասենյակ N207	գազաֆիկացված է	17° -22°	24 ժամ
	Դասասենյակ N208	գազաֆիկացված է	17° -22°	24 ժամ
	Դասասենյակ N209	գազաֆիկացված է	17° -22°	24 ժամ
	Դասասենյակ N210	գազաֆիկացված է	17° -22°	24 ժամ
	Դասասենյակ N211	գազաֆիկացված է	17° -22°	24 ժամ
	Դասասենյակ N301	գազաֆիկացված է	17° -22°	24 ժամ
	Դասասենյակ N302	գազաֆիկացված է	17° -22°	24 ժամ
	Դասասենյակ N303	գազաֆիկացված է	17° -22°	24 ժամ
	Դասասենյակ N304	գազաֆիկացված է	17° -22°	24 ժամ
	Դասասենյակ N305	գազաֆիկացված է	17° -22°	24 ժամ
	Դասասենյակ N306	գազաֆիկացված է	17° -22°	24 ժամ
	Դասասենյակ N307	գազաֆիկացված է	17° -22°	24 ժամ
	Դասասենյակ N308	գազաֆիկացված է	17° -22°	24 ժամ
	Դասասենյակ N309	գազաֆիկացված է	17° -22°	24 ժամ
	Դասասենյակ N310	գազաֆիկացված է	17° -22°	24 ժամ
	Դասասենյակ N311	գազաֆիկացված է	17° -22°	24 ժամ
	Դասասենյակ N401	գազաֆիկացված է	17° -22°	24 ժամ
	Դասասենյակ N402	գազաֆիկացված է	17° -22°	24 ժամ
	Դասասենյակ N403	գազաֆիկացված է	17° -22°	24 ժամ
	Դասասենյակ N404	գազաֆիկացված է	17° -22°	24 ժամ
	Դասասենյակ N405	գազաֆիկացված է	17° -22°	24 ժամ
	Դասասենյակ N406	գազաֆիկացված է	17° -22°	24 ժամ
	Դասասենյակ N407	գազաֆիկացված է	17° -22°	24 ժամ
	Դասասենյակ N408	գազաֆիկացված է	17° -22°	24 ժամ
	Դասասենյակ N409	գազաֆիկացված է	17° -22°	24 ժամ
	Սպորտդահլիճ	գազաֆիկացված է	17°	24 ժամ
	Միջոցառումների դահլիճ	գազաֆիկացված է	17° -20°	24 ժամ
	Ուսուցչանոց	գազաֆիկացված է	17° -22°	24 ժամ
	Ճաշարան	գազաֆիկացված է	17° -20°	24 ժամ
	1-ին հարկի միջանցքներ	գազաֆիկացված է	17°	24 ժամ

Աղյուսակ 12. Տվյալներ հաստատության ջրամատակարարման, սանհանգույցների(կոյուղացման) առկայության և դրաց վիճակի վերաբերյալ Դիտարկման ամսաթիվ -01.09.2016թ.

Հաստատության ջրամատակարարումը						
Ապահովված է շուրջօրյա հոսող խմելու ջրով /ընդգծել այո կամ ոչ բառերը/		Ապահովված է հոսող խմելու ջրով, բայց ոչ շուրջօրյա		Ապահովված չէ հոսող խմելու ջրով		
<u>այո</u>		Օրական քանի՞ ժամ է ջրամատակարարումը		-		
ոչ		<u>Ապահովված է շուրջօրյա ջրամատակարարումով</u>		-		
Հաստատության սանհանգույցները և դրանց վիճակը						
Շենքի հարկը	Սանհանգույցների թիվը	Աղջիկների սանհանգույցի առկայությունը(ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)	Տղաների սանհանգույցի առկայությունը (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)	Հիգիենայի պարագաների առկայությունը (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)	Հարմարեց վաճառքները <i>հաշմանդա մուրթուն</i> ունեցող անձանց հարմար (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)	Վերանրոգված է, թե ոչ (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)
1-ին հարկ	2	<u>Այո</u> Ոչ	<u>Այո</u> Ոչ	<u>Այո</u> Ոչ	<u>Այո</u> Ոչ	<u>Այո</u> Ոչ
2-րդ հարկ	2	<u>Այո</u> Ոչ	<u>Այո</u> Ոչ	<u>Այո</u> Ոչ	<u>Այո</u> Ոչ	<u>Այո</u> Ոչ
3-րդ հարկ	2	<u>Այո</u> Ոչ	<u>Այո</u> Ոչ	<u>Այո</u> Ոչ	<u>Այո</u> Ոչ	<u>Այո</u> Ոչ
2-րդ հարկ	2	<u>Այո</u> Ոչ	<u>Այո</u> Ոչ	<u>Այո</u> Ոչ	<u>Այո</u> Ոչ	<u>Այո</u> Ոչ
1-ին հարկ	1	<u>Այո</u> Ոչ	<u>Այո</u> Ոչ	<u>Այո</u> Ոչ	<u>Այո</u> Ոչ	<u>Այո</u> Ոչ
2-րդ հարկ	1	<u>Այո</u> Ոչ	<u>Այո</u> Ոչ	<u>Այո</u> Ոչ	<u>Այո</u> Ոչ	<u>Այո</u> Ոչ

Չափանիշներ 12 և 13

12 և 13 չափանիշները վերաբերում են սննդի կետի առկայությանը հաստատությունում: Այս չափանիշներին հաստատության համապատասխանության գնահատումը պետք է իրականացնել դիտարկման և փաստագրման միջոցով: Հաստատության գրանցամատյանում պետք է նախ նշել, թե արդյոք հաստատությունն ունի գործող սննդի կետ, թե ոչ: Եթե հաստատությունը չունի գործող սննդի կետ, ապա պետք է նկարագրել, թե ինչպես է կազմակերպվում սովորողների սննդի ապահովման խնդիրը, երբ սովորողները և աշխատակիցները գտնվում են հաստատությունում:

Այնուհետ, ստորև բերված աղյուսակի լրացման միջոցով, պետք է մանրամասնել սննդի կետի վիճակը և հագեցվածությունը անհրաժեշտ գույքով և պարագաներով: Դիտարկման արդյունքները պետք է ամփոփել հաստատության ներքին գնահատման հաշվետվության մեջ:

Աղյուսակ 13. Տվյալներ հաստատությունում սննդի կետի առկայության և սննդի կազմակերպման վերաբերյալ

Դիտարկման ամսաթիվ 03.09.2014թ.

Հաստատությունում առկա է սննդի կետ, թե ոչ(ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)					
<u>Այո</u>			<u>Ոչ</u>		
Հաստատության սննդի կետում փակցված են առողջ սննդակարգի վերաբերյալ համապատասխան պաստառներ, թե ոչ (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)					
<u>Այո</u>			<u>Ոչ</u>		
Սննդի կետի սանիտարական վիճակը՝ ըստ հակահամաճարակային ծառայության					
Սննդի կետի տեսակը (բուֆետ, ճաշարան)	Միաժամանակ սնվելու հնարավորություն ունեցող անձնաց թիվը և տարածքը քմ	Սառը և տաք հոսող ջրի առկայությունը (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)	Լվացարանի և հիգիենայի պարագաների առկայությունը(ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)	Տաք սննդի հնարավորությունը (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)	Վերանորոգված է, թե ոչ (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)
Բուֆետ	40 / 78քմ	<u>Այո</u> <u>Ոչ</u>	<u>Այո</u> <u>Ոչ</u>	<u>Այո</u> <u>Ոչ</u>	<u>Այո</u> <u>Ոչ</u>

Չափանիշ 14

Չափանիշ 14-ը վերաբերում է հաստատությունում բուժկետի առկայությանը: Այս չափանիշին հաստատության համապատասխանության գնահատումը պետք է իրականացնել դիտարկման և փաստագրման միջոցով: Հաստատության գրանցամատյանում պետք է նախ նշել, արդյոք հաստատությունն ունի գործող բուժկետի կետ, թե ոչ: Եթե հաստատությունը չունի գործող բուժկետ, ապա պետք է նկարագրել, թե ինչպես է կազմակերպվում սովորողներին և աշխատակիցներին առաջին բուժօգնության տրամադրման խնդիրը:

Այնուհետ, ստորև բերված աղյուսակի լրացման միջոցով, պետք է մանրամասնել բուժկետի վիճակը և հազեցվածությունը անհրաժեշտ գույքով և պարագաներով:

Դիտարկման արդյունքները պետք է ամփոփել հաստատության ներքին գնահատման հաշվետվության մեջ:

Աղյուսակ 14.Տվյալներ հաստատությունում բուժկետի առկայության և բուժսպասարկման վիճակի վերաբերյալ

Դիտարկման ամսաթիվ հունիս, 2018թ.

Հաստատությունում առկա է բուժկետ (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)	
<u>Այո</u>	<u>Ոչ</u>
Հաստատությունն ունի բուժաշխատող և կարող է տրամադրվել առաջին բուժօգնություն (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)	
<u>Այո</u>	<u>Ոչ</u>

Բուժկետի գտնվելու հարկը և տարածքը քմ	Բուժաշխատողներ թիվը և նրանց պաշտոնները	Բուժկետում առկա գույքը	Վերանոտ թողված է, թե ոչ (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)	Սանիտարական վիճակը	Առաջին բուժօգնության միջոցների և դեղերի առկայությունը
1-ին հարկ, 12,5մ ²	1, բուժքույր	պահարան, սեղան, աթոռ, տապչան	Այո Ոչ	գերազանց	առկա են

2.5. Սոցիալական առողջության չափանիշներ

Հաստատության ներքին գնահատման հաշվետվության մեջ առանձին տեղ է գրավում սովորողների ֆիզիկական, հոգևոր և սոցիալական առողջությանը միտված ուսումնադաստիարակչական աշխատանքները, իրականացվող ծրագրերն ու միջոցառումները և դրանց վերլուծությունը: Հաշվետվության այս կետի չափանիշների մշակման և դիտարկման համար հիմք են հանդիսանում <<Երեխայի իրավունքների մասին>>, <<Հաշմանդամության ունեցող անձանց իրավունքների մասին>> ՄԱԿ-ի կոնվենցիաները, ինչպես նաև ՀՀ համապատասխան օրենքները՝ ներառյալ ՀՀ կրթության բնագավառը կարգավորող օրենքներն ու իրավական ակտերը, հաստատության կանոնադրությունը և այլն:

Սոցիալական առողջությունը նկարագրող ցուցանիշները և չափանիշներն են՝

Հաստատությունն իրականացնում է սովորողների ֆիզիկական, հոգևոր, սոցիալական առողջությանը միտված ուսումնադաստիարակչական ծրագրեր և միջոցառումներ

1. հաստատությունում գրանցվել են ակոնոլի, ծխախոտի, թմրամիջոցների և հոգեմետ նյութերի օգտագործման դեպքեր և դրանց չարաշահումը կանխարգելու ուղղությամբ իրականացվող ծրագրերը.
2. հաստատությունում գրացվել են մարմնական վնասվածքներ հասցնելու դեպքեր, իրականացվում են դրանց բացահայտմանն ու կանխմանն ուղղված աշխատանքները.
3. հաստատությունում գործում են սովորողների նկատմամբ բռնության, ֆիզիկական կամ հոգեբանական ճնշման դեպքերի բացահայտման, զեկուցման, դրանց կանխարգելման և հանրային քննարկման մեխանիզմներ.
4. հաստատությունն իրականացնում է երեխայի խնամքի ու դաստիարակության, ընտանիքում ծնողական պարտականությունների նկատմամբ պատասխանատվության բարձրացման ու բռնության, ֆիզիկական կամ հոգեբանական ճնշման բացառման, երեխային զարգացման համար անվտանգ միջավայրի ձևավորման հարցերի վերաբերյալ ծնողների իրազեկմանն ուղղված միջոցառումներ.
5. հաստատությունում կազմակերպվում են հատուկ դասընթացներ ՄԻԱՎ/ՉԻԱՀ-ի կանխարգելման ուղղությամբ՝ ՄԻԱՎ/ՉԻԱՀ-ի փոխանցման ուղիների և կանխարգելման մասին գիտելիքների մակարդակը բարձրացնելու նպատակով.
6. հաստատությունը ստեղծում է ուսումնամեթոդական նյութեր և իրականացնում է ուսումնական դասընթացներ ուղղված ըննդեմ բռնության, ֆիզիկական կամ հոգեբանական ճնշման:
7. 2.5 կետին վերաբերող օրենսդրական, նորմատիվային դաշտը ընդգրկում է և ծավալուն, ուստի այս կետի ցուցանիշներին և չափանիշներին անբադառնալիս անհրաժեշտ է մանրամասն ուսումնասիրել այն: Ներքին գնահատման հաշվետվության այս կետը կազմելիս հաստատությունը պետք է իրականացնի ինչպես փաստաթղթերի ուսումնասիրություն, այնպես էլ դիտարկում-փաստագրումներ և հարցումներ: Հարցումների համար կազմված հարցաթերթերում և հարցաշարերում, ըստ հաստատության առանձնահատկությունների՝ պետք է անդրադառնալ գրանցված միջադեպերին, հաստատության կողմից իրականացված ուսումնական դասընթացներին, միջոցառումներին, այուհետև վերլուծել դրանց արդյունքները և կատարել բարելավման առաջարկներ: Որպես հարցումների գործիքներ կարելի է օգտագործել որոշակի սոցիալ-

հոգեբանական, բուժառողջապահական հարցումների հարցաթերթերը՝ հարմարեցնելով առաջադրված նպատակներին:

Ամբողջական պատկեր ստանալու և աշխատանքների հետագա բարելավմանն ուղղված քայլեր մշակելու համար անհրաժեշտ է նաև վերլուծել հաստատության զարգացման ծրագրով, ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների տարեկան պլանով, դասողեկական աշխատանքների պլաններով, աշակերտական ինքնավարության և այլ ծրագրերով նախատեսված և իրականացված միջոցառումներն ու դասընթացները:

Աղյուսակ 15. Տվյալներ հաստատության սովորողների ֆիզիկական, հոգևոր և սոցիալական առողջությանն ուղղված աշխատանքների վերաբերյալ

Հաստատությունում գրանցված ալկոհոլի, ծխախոտի, թմրամիջոցների և հոգեմետ նյութերի օգտագործման դեպքերը տվյալ ուստարում			
Դեպքը	Ամսաթիվը	Դասարանը, սովորողը/ները/	Ձեռնարկված միջոցառումը
Նման դեպք չեն գրանցվել:	-	-	-
Ալկոհոլի, ծխախոտի, թմրամիջոցների և հոգեմետ նյութերի օգտագործման կանխարգելման ուղղությամբ ինչուսումնական և այլ ծրագրեր ու միջոցառումներ ներկայացվում			
Ծրագիրը կամ միջոցառումը, թեման		Ամսաթիվը	Դասարանը
Նման դեպք չեն գրանցվել:	-	-	-
Հաստատությունում գրանցված մարմնական վնասվածքների հասցնելու դեպքերը, դրանց բացահայտմանն ու հետագա դեպքերի կանխմանն ուղղված քայլերը			
Դեպքը	Ամսաթիվը	Դասարանը	Բացահայտմանն ու կանխմանն ուղղված քայլերը
Նման դեպք չեն գրանցվել:	-	-	-
Հաստատությունում սովորողների նկատմամբ բռնության, ֆիզիկական կամ հոգեբանական ճնշման դեպքերի բացահայտման, զեկուցման, դրանց կանխարգելման և հանրային քննարկման մեխանիզմները			
Դեպքը	Ամսաթիվ	Դասարանը, սովորողը/ները/	Բացահայտման, քննարկման մեխանիզմը, ձեռնարկված քայլերը և հետագա կանխարգելման ուղիները
Նման դեպք չեն գրանցվել:	-	-	-
Հաստատության կողմից ընտանիքում երեխայի խնամքի ու դաստիարակության, ծնողական պարտականությունների նկատմամբ պատասխանատվության բարձրացմանն ու բռնության, ֆիզիկական կամ հոգեբանական ճնշման բացառման, երեխային զարգացման համար անվտանգ միջավայրի ձևավորման հարցերի վերաբերյալ ծնողների իրազեկմանն ուղղված միջոցառումներ և մեխանիզմներ			
Միջոցառում	Ամսաթիվ	Մասնակիցները, դրանց թիվը	Առաջադրված մեխանիզմ,
Ծնողական ժողովներ			
ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ-ի կանխարգելման նպատակով՝ ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ-ի փոխանցման ուղիների և կանխարգելման մասին սովորողների գիտելիքների մակարդակը բարձրացնելու համար հատուկ դասընթացներին միջոցառումների անցկացումը			

Դասընթացի անվանումը /միջոցառման թեման, օգտագործված ուսումնամեթոդական նյութերը	Ամսաթիվ	Դասարանը/ները/	Մասնակիցների թիվը
1. ՄԻԱՎ/ՉԻԱՀ-ի դեմ կանխարգելման միջոցներն ու ձևերը	մարտ, ապրիլ	8-րդ և 9-րդ դասարաններ	200
Հաստատությունը ստեղծում է ուսումնամեթոդական նյութեր և իրականացնում է ուսումնական դասընթացներ ուղղված ընդդեմ բռնության, ֆիզիկական կամ հոգեբանական ճնշման			
Դասընթացի անվանումը, օգտագործված ուսումնամեթոդական նյութերը	Ամսաթիվ	Դասարանը/ները	Մասնակիցների թիվը
1.Դասղեկի ժամեր	-	-	-
2. Հանդիպում հոգեբանի հետ	-	-	-
3. Ֆիլմերի դիտում	-	-	-

Մաս 3. Հաստատության գործունեության արդյունավետություն

Հաստատության գործունեության ներքին գնահատման կարևորագույն մասը ուսումնական հաստատության գործունեության արդյունավետության գնահատումն է: Վերջինս կատարվում է երկու տեսանկյունից՝ արտաքին արդյունավետության կամ, այլ կերպ ասած, կրթության որակի և ներքին արդյունավետության կամ առկա մարդկային, նյութական ու ֆինանսական ռեսուրսների օգտագործման արդյունավետության տեսանկյուններից:

Նախ անհրաժեշտ է հասկանալ, թե ինչպե՞ս է սահմանվում կրթության որակը գրականության մեջ: Հարկ է նշել, որ գոյություն ունեն կրթության որակի բազմաթիվ սահմանումներ, ինչը վկայում է այդ հասկացության բարդ և բազմազոր լուծման մասին: Այնուամենայնիվ, ներկայումս «կրթության որակ» հասկացության շուրջ միջազգայնորեն ձևեր է բերված համաձայնություն: Ըստ այդմ.

Կրթության որակն ուսումնառության այնպիսի համակարգ է, որը պետական պահանջներին համապատասխան՝ ապահովում է սովորողներին այն ամենով, ինչ նրանք պետք է սովորեն՝ անհրաժեշտ գիտելիքներով, հմտություններով, արժեքային համակարգով ու որակներով և միաժամանակ հնարավորություն ընձեռնում նրանց սովորելու ամբողջ կյանքի ընթացում: Այլ կերպ ասած, կրթության որակն ուսումնական գործընթացի համապատասխանությունն է սահմանված նպատակներին:

«Կրթության որակը» ուսումնական գործընթացի ամբողջական արդյունքն է, ուստի ներառում է՝

- *սովորողներին*, ովքեր առողջ են, պատրաստ սովորելու և մասնակցելու ուսումնառության գործընթացին՝ ստանալով իրենց ընտանիքների լիակատար աջակցությունը.

- *ուսումնական միջավայրը*, որը բարեկարգ է ու անվտանգ, ապահովում է առողջության պահպանումն ու հավասարությունը սովորողների միջև, ինչպես նաև հազեցած է անհրաժեշտ ուսումնական գույքով և ռեսուրսներով.

- *կրթության բովանդակությունը*, որը սահմանված է կրթության չափորոշիչներով, առարկայական ծրագրերով, ուսումնական պլաններով ու արտացոլված ուսումնամեթոդական նյութերում և ուղղված է սովորողների մոտ հիմնարար գիտելիքների, կենսական հմտությունների, արժեքների ձևավորմանը, ներառյալ՝ առողջության պահպանման, առողջ սնուցման, ՄԻԱՎ/ՉԻԱՀ-ի կանխարգելման, գենդերային հավասարության և խաղաղության պահպանմանն ուղղված գիտելիքներն ու հմտությունները զարգացնելուն.

- *որակյալ ուսուցչական կազմը*, որն օգտագործում է աշակերտակենտրոն ուսուցման մեթոդներ, հմուտ ղեկավարվող *ուսումնական գործընթացը* և արժանահավատ ու արդար *գնահատման համակարգը*, որը խթանում է սովորողների առաջադիմությունն ու նվազեցնում անհավասարությունները նրանց միջև.

- *ուսուցման վերջնարդյունքները*, որոնք ներառում են սովորողների գիտելիքները, հմտությունները, արժեքային համակարգն ու աշխարհայացքը և ուղղված են հասարակության մեջ սովորողների դրական մասնակցությանը»:

(Defining Quality in Education; Working Paper Series, Education Section, Programme Division, United Nations Children's Fund, New York, NY, USA, 2002):

Հաստատության ներքին գնահատման այս մասում «կրթության որակի» տեսանկյունից ներառված են սովորողներին, ուսուցման վերջանարդյունքներին, ուսուցման բովանդակությանը, ուսուցիչներին բնութագրող ցուցանիշները չափանիշները ուսուցման միջավայրին վերաբերող ցուցանիշները ներառված են նախորդ մասում:

Կրթության վերջնարդյունքներին վերաբերաբերող ցուցանիշները չափանիշները բնորոշվում են առաջին հերթին սովորողների առաջադիմությամբ, ինչն էլ արտահայտվում է նրանց ընթացիկ և ավարտական գնահատականներով: Սակայն սովորողների առաջադիմությանը վերաբերաբերող ցուցանիշները չափանիշները ներառում են նաև սովորողների բացակայությունները, դասարանից դասարան փոխադրվելը/նույն դասարանում մնալը, կամ ընդհանրապես կրթությունից դուրս մնալը, հաստատությունից դուրս գալը, կրկնուսույցների մոտ պարապելը, օլիմպիադաներին և մրցույթներին մասնակցությունը, նախնական/արհեստագործական/, միջին և բարձրագույն մասնագիտական հաստատություններում ուսումը շարունակելը և այլն:

Կրթության որակի ցուցանիշներին չափանիշների մյուս խումբը վերաբերում է հաստատության ուսուցիչներին նրանց մասնագիտական որակավորմանը, ուսուցման մեթոդներին, ուսումնականության բազային և ուսումնական գործընթացի կազմակերպմանը:

Հաստատության ներքին արդյունավետության գնահատումը նույնքան կարևոր է հաստատության արդյունավետ գործելու տեսանկյունից: Հատկապես սահմանափակ ֆինանսական և նյութական ռեսուրսների պայմաններում առաջնահերթ խնդիր է դառնում դրանց արդյունավետ օգտագործումը:

Ուսումնական հաստատության գործունեության արդյունավետությունն անհրաժեշտ է գնահատել ինչպես տվյալ ուսումնական տարվա կտրվածքով, այնպես էլ նախորդ տարիների հետ համեմատության մեջ՝ բացահայտելով արդյունավետության ցուցանիշների դինամիկան:

3.1. Հաստատության սովորողների առաջադիմությունը նկարագրող ցուցանիշները հետևյալն են՝

Հաստատությունն ապահովում է սովորողների առաջխաղացումը և բարձր առաջադիմությունը..

1. սովորողների միջին տարեկան գնահատականները՝ ըստ կրթության աստիճանների.
2. գերազանց առաջադիմությամբ սովորողների թիվը և տոկոսը՝ ըստ կրթության աստիճանների.
3. ցածր առաջադիմությամբ սովորողների թիվը և տոկոսը՝ ըստ կրթության աստիճանների.
4. ավարտման գործակիցը՝ ըստ կրթության աստիճանների.
5. երկտարեցիների թիվը և տոկոսը ըստ կրթության աստիճանների.
6. միասնական քննություններին մասնակիցների թիվը և տոկոսը՝ շրջանավարտների ընդհանուր թվի նկատմամբ.
7. ավարտական և միասնական քննություններին անբավարար ստացած շրջանավարտների թիվը և տոկոսը՝ շրջանավարտների ընդհանուր թվի նկատմամբ.
8. հիմնական դպրոցն ավարտած սովորողներից նախնական/արհեստագործական/ և միջին մասնագիտական հաստատություններ ընդունվածների թիվը և տոկոսը.
9. նախնական/արհեստագործական/ և միջին մասնագիտական հաստատություններ ընդունված 12-րդ դասարանի շրջանավարտների թիվը և տոկոսը.
10. հիմնական դպրոցը ավարտած այն սովորողների թիվը և տոկոսը, ովքեր ուսումը շարունակում են ավագ դպրոցներում կամ ավագ դասարաններում.
11. ԲՈՒՀ-եր ընդունված շրջանավարտների թիվը և տոկոսը՝ շրջանավարտների ընդհանուր թվի նկատմամբ.
12. սովորողների բացակայությունների ընդհանուր թիվը ժամերով՝ ըստ կրթական մակարդակների.
13. դասարանից դասարան վաղաժամկետ փոխադրված սովորողների թիվը և տոկոսը.
14. ուստարվա ընթացքում տվյալ հաստատությունից այլ հաստատություն տեղափոխված սովորողների թիվը և տոկոսը, այդ թվում՝ այլ հաստատություններ տեղափոխման, այլ բնակավայր կամ այլ երկիր ընտանիքի տեղափոխման պատճառով.
15. ուստարվա ընթացքում հաստատությունից հեռացած կամ ուսումն ընդհատած սովորողների ընդհանուր թիվը, այդ թվում՝ հիվանդության, անկարողության, ընտանիքի սոցիալական վիճակի, սովորել չցանականալու և այլ պատճառներով.

16. առարկայական օլիմպիադաների և սպորտային, երաժշտական, գեղարվեստի, մշակութային մրցույթների մասնակիցների թիվը և տոկոսը՝ հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ.
17. առարկայական օլիմպիադաներին և սպորտային, երաժշտական, գեղարվեստի, մշակութային մրցույթներին մրցանակներ ստացած սովորողների թիվը և տոկոսը՝ մասնակիցների ընդհանուր թվի նկատմամբ:

Ցուցանիշ 1-ի համար անհրաժեշտ է կատարել հաստատության վիճագրական տվյալների վերլուծություն և լրացնել ստորև բերված աղյուսակներ 16-ից 18-ը:

Աղյուսակ 16. Տվյալներ սովորողների ուսումնառության արդյունքների վերաբերյալ տվյալ ուստարում

Ցուցանիշ 1-ի համար լրացնել ստորև աղյուսակները՝ 4-րդ, 9-րդ և 12-րդ դասարանների համար

Հիմնական առարկաներ	Սովորողների թիվը			Տարեկան միջին գնահատականները՝ ըստ հիմնական առարկաների			4-րդ դասարանում գիտելիքների ստուգման և 9-րդ, 12-րդ դասարաններում պետական ավարտական քննությունների միջին միավորները		
	4-րդ. դաս.	9-րդ. դաս.	12-րդ. դաս.	4-րդ. դաս.	9-րդ. դաս.	12-րդ. դաս.	4-րդ. դաս.	9-րդ. դաս.	12-րդ. դաս.
Հայոց լեզու	129	102		8,1	7		16	19	
Քրականություն		102			7			15	
Ռուսաց լեզու	129	102		7,7	7			14	
Օտար լեզու	129	102		7,6	7			16	
Հայոց պատմ.		102			7			13	
Մաթեմատիկա	129	102		7,6	7		16	12	
Ընդամենը	129	102							

2-ից 16 ցուցանիշների հաշվարկի համար անհրաժեշտ է կատարել հաստատության վիճագրական տվյալների վերլուծություն և լրացնել ստորև բերված աղյուսակ 19-ը

Աղյուսակ 19. Տվյալներ սովորողների առաջադիմության վերաբերյալ տվյալ և նախորդ 2 ուստարիների համար՝ ըստ կրթական աստիճանների

Ցուցանիշ	2017-2018 ուստարի			
	1-ից 4-րդ դաս.	4-րդ դաս.	5-ից 9-րդ դաս.	10-ից 12-րդ դաս.
Գերազանց առաջադիմությամբ սովորողների թիվը և տոկոսը՝ (տոկոսի հաշվարկը. տվյալ կրթական աստիճանում «9» և «10» տարեկան միջին գնահատական ունեցող սովորողների թվի հարաբերությունը այդ կրթական աստիճանում սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	90 15%		67 11%	
Ցածր առաջադիմությամբ սովորողների թիվը և տոկոսը՝ (տոկոսի հաշվարկը. տվյալ կրթական աստիճանում «4», «5» և «6» տարեկան միջին գնահատական ունեցող սովորողների թվի հարաբերությունը այդ	-		-	

կրթական աստիճանում սովորողների ընդհանուր թվին թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)			
Ավարտման գործակից (հաշվարկ. տարրական, հիմնական և միջնակարգ դպրոցի ավարտական դասարաններում քննություններից դրական գնահատական ստացածների հարաբերությունը նույն դասարանների սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	-	-	
Երկտարեցիների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. տվյալ կրթական աստիճանում երկտարեցիների թվի հարաբերությունը նույն կրթական աստիճանում սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	-	-	
Կրկնուսույցների մոտ պարապող սովորողների թիվը և տոկոսը՝ ըստ կրթության աստիճանների (տոկոսի հաշվարկ. տվյալ կրթական աստիճանում կրկնուսույցների մոտ պարապողների թվի հարաբերությունը նույն կրթական աստիճանում սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	-	-	
Միասնական քննություններին մասնակիցների թիվը և տոկոսը շրջանավարտների ընդհանուր թվի նկատմամբ (տոկոսի հաշվարկ. 12-րդ դասարանի շրջանավարտներից միասնական քննություններին մասնակիցների թվի հարաբերությունը շրջանավարտների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ) <i>Լրացնել միայն 12-րդ դասարանի համար</i>	-	-	
Ավարտական և միասնական քննություններին անբավարար ստացած շրջանավարտների թիվը և տոկոսը շրջանավարտների ընդհանուր թվի նկատմամբ (տոկոսի հաշվարկ. 12-րդ դասարանի շրջանավարտներից ավարտական և միասնական քննություններին անբավարար ստացածների թվի հարաբերությունը շրջանավարտների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ) <i>Լրացնել միայն 12-րդ դասարանի համար</i>	-	0	
Հիմնական դպրոցն ավարտած սովորողներից նախնական/արհեստագործական/ և միջին մասնագիտական հաստատություններ ընդունվածների թիվը և տոկոսը(տոկոսի հաշվարկ. հիմնական դպրոցի շրջանավարտներից նախնական և միջին մասնագիտական հաստատություններ ընդունվածների թվի հարաբերությունը 9-րդ դասարանի սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ) <i>Լրացնել միայն 9-րդ դասարանի համար</i>	42%		
Հիմնական դպրոցն ավարտած սովորողների թիվը և տոկոսը, որոնք ուսումը շարունակում են ավագ դպրոցներում կամ ավագ դասարաններում (տոկոսի հաշվարկ. հիմնական դպրոցի շրջանավարտներից ավագ դպրոցներում կամ ավագ դասարաններում ուսումը շարունակողների թվի հարաբերությունը 9-րդ դասարանի սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ) <i>Լրացնել միայն 9-րդ դասարանի համար</i>	51%		
Նախնական/արհեստագործական/ և միջին մասնագիտական հաստատություններ ընդունված 12-րդ դասարանի շրջանավարտների թիվը և տոկոսը	-	-	

(տոկոսի հաշվարկ. 12-րդ դասարանի շրջանավարտներից ավագ դպրոցներում կամ ավագ դասարաններում ուսումը շարունակողների թվի հարաբերությունը 12-րդ դասարանի սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)-----անհասկանալիէ <i>Լրացնել միայն 12-րդ դասարանի համար</i>			
ԲՈՒՀ-եր ընդունված շրջանավարտների թիվը և տոկոսը շրջանավարտների ընդհանուր թվի նկատմամբ (տոկոսի հաշվարկ. 12-րդ դասարանի շրջանավարտներից բուհեր ընդունվածների հարաբերությունը 12-րդ դասարանի սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ) <i>Լրացնել միայն 12-րդ դասարանի համար</i>	-	-	
Սովորողների բացակայությունների թիվը ժամերով՝ ըստ կրթական աստիճանների (հաշվարկ. հաստատության տվյալ կրթական աստիճանի բոլոր դասարանների դասամատյաններում գրանցված բացակայությունների ընդհանուր թիվը արտահայտված ժամերով)	8250	29223	
Դասարանից դասարան վաղաժամկետ փոխադրված սովորողների թիվը և տոկոսը ըստ կրթական աստիճանների (տոկոսի հաշվարկ. տվյալ կրթական աստիճանում դասարանից դասարան վաղաժամկետ փոխադրված սովորողների թվի հարաբերությունը նույն կրթական աստիճանում սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	3/0,5%	-	
Տվյալ հաստատությունից տեղափոխված սովորողների ընդհանուր թիվը և տոկոսը ըստ կրթական աստիճանների, այդ թվում՝ (տոկոսի հաշվարկ. տվյալ կրթական աստիճանում տվյալ հաստատությունից տեղափոխված սովորողների ընդհանուր թվի հարաբերությունը նույն կրթական աստիճանում սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ), այդ թվում	10 աշ. 1.6%	14 աշ. 2,2%	
-արտերկրների ուսումնական հաստատությունների տեղափոխվածների թիվը	0.16%	-	
Հաստատությունից հեռացած կամ ուսումնա ընդհատած/անավարտ թողած սովորողների ընդհանուր թիվը ըստ կրթական աստիճանների, այդ թվում.՝	-	-	
-հիվանդության, անկարողության պատճառով	-	-	
-ընտանիքի սոցիալական վիճակի պատճառով	-	-	
-սովորել չցանականալու պատճառով	-	-	
-այլ պատճառներով	-	-	

17-րդ և 18-րդ ցուցանիշների հաշվարկի համար անհրաժեշտ է կատարել հաստատության վիճագրական տվյալների վերլուծություն և լրացնել ստորև բերված աղյուսակ 20-ը

Աղյուսակ 20. Տվյալներ առարկայական օլիմպիադաներին և սպորտային, երաժշտական, գեղարվեստի, մշակութային մրցույթներին սովորողների մասնակցության վերաբերյալ

Ցուցանիշ	2017-2018 ուստարի
Մարզային առարկայական օլիմպիադաների մասնակիցների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. հաստատությունից մարզային առարկայական օլիմպիադաների մասնակիցների թվի հարաբերությունը հաստատության սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	33/12%

<p>Մարզային առարկայական օլիմպիադաներին մրցանակներ ստացած սովորողների թիվը և տոկոսը</p> <p>(տոկոսի հաշվարկ. Հաստատությունից մարզային առարկայական օլիմպիադաներին մրցանակներ ստացածների թվի հարաբերությունը հաստատությունից մասնակիցների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)</p>	<p>2/1%</p>
<p>Հանրապետական առարկայական օլիմպիադաների մասնակիցների թիվը և տոկոսը</p> <p>(տոկոսի հաշվարկ. հաստատությունից հանրապետական առարկայական օլիմպիադաների մասնակիցների թվի հարաբերությունը հաստատության սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)</p>	<p>-</p>
<p>Հանրապետական առարկայական օլիմպիադաներին մրցանակներ ստացած սովորողների թիվը և տոկոսը</p> <p>(տոկոսի հաշվարկ. հաստատությունից հանրապետական առարկայական օլիմպիադաներին մրցանակներ ստացածների թվի հարաբերությունը հաստատությունից մասնակիցների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ՝ տոկոսային արտահայտությամբ)</p>	<p>-</p>
<p>Միջազգային առարկայական օլիմպիադաների մասնակիցների թիվը և տոկոսը</p> <p>(տոկոսի հաշվարկ. հաստատությունից միջազգային առարկայական օլիմպիադաների մասնակիցների թվի հարաբերությունը հաստատության սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)</p>	<p>-</p>
<p>Միջազգային օլիմպիադաներում մրցանակներ ստացած սովորողների թիվը և տոկոսը</p> <p>(տոկոսի հաշվարկ. հաստատությունից միջազգային առարկայական օլիմպիադաներին մրցանակներ ստացածների թվի հարաբերությունը հաստատությունից մասնակիցների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ՝ տոկոսային արտահայտությամբ)</p>	<p>-</p>
<p>Մարզային և հանրապետական սպորտային, երաժշտական, գեղարվեստի, մշակութային մրցույթների մասնակիցների թիվը և տոկոսը</p> <p>(տոկոսի հաշվարկ. հաստատությունից մարզային և հանրապետական սպորտային, երաժշտական, գեղարվեստի, մշակութային մրցույթների մասնակիցների թվի հարաբերությունը հաստատության սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)</p>	<p>630/53%</p>
<p>Միջազգային սպորտային, երաժշտական, գեղարվեստի, մշակութային մրցույթներին մրցանակներ ստացած սովորողների թիվը և տոկոսը</p> <p>(տոկոսի հաշվարկ. հաստատությունից միջազգային սպորտային, երաժշտական, գեղարվեստի, մշակութային մրցույթներին մրցանակներ ստացածների թվի հարաբերությունը հաստատությունից մասնակիցների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)</p>	<p>122/20%</p>

3.2. Հաստատության ուսուցիչներին և նրանց գործունեությանը վերաբերող ցուցանիշներ

Ինչպես նշվեց վերը կրթության որակի ցուցանիշների կարևոր խումբ է հաստատության ուսուցիչներին և նրանց գործունեությունը բնութագրող ցուցանիշները, որոնք բերված են ստորև:

Հաստատությունն ունի որակյալ ուսուցչական անձնակազմ և ուսուցիչները տիրապետում են դասավանդման ժամանակակից մեթոդներին

1. Բարձրագույն մանկավարժական որակավորում ունեցող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը.
2. ըստ մասնագիտության դասավանդող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը.
3. տարակարգ ունեցող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը.
4. գիտական կոչում ունեցող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը.
5. վերջին 3 տարում վերապատրաստում անցած ուսուցիչների թիվը.
6. որպես ուսուցիչ վերապատրաստող/դասախոս վերապատրաստված և վերապատրաստման դասընթացներ վարող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը.
7. ուսուցիչների միջին տարիքը.
8. միջազգային ու հանրապետական պարբերականներում/ամսագրերում հոդվածներ, ինչպես նաև մասնագիտական հրապարակումներ ունեցող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը.
9. դասավանդման աշակերտակենտրոն, մասնակցային, ինտերակտիվ մեթոդներին տիրապետող և դրանք կիրառող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը.
10. ուսումնական գործընթացում տեղեկատվական հաղորդակցման տեխնոլոգիաներ, այդ թվում՝ ինտերնետ, կիրառող ուսուցիչների թիվը.
11. սովորողներին համակարգիչների կիրառմամբ տնային աշխատանքներ հանձնարարող ուսուցիչների թիվը.
12. ուսուցիչների բացակայությունների ընդհանուր թիվը.
13. ՀՀ ԿԳ նախարարության, ՀՀ ԿԳ նախարարության և Մայր Աթոռի հետ համատեղ անցկացվող մրցույթներին մասնակցած ուսուցիչների թիվը:

3.2 կետի բոլոր 13 ցուցանիշների հաշվարկի համար անհրաժեշտ է կատարել հաստատության վիճագրական տվյալների վերլուծություն և լրացնել ստորև բերված աղյուսակ 21-ը:

Աղյուսակ 21.Տվյալներ ուսուցչական կազմի և նրանց գործունեության վերաբերյալ

Ցուցանիշ	2017-2018 ուստարի
Բարձրագույն մանկավարժական որակավորում ունեցող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. բարձրագույն մանկավարժական որակավորում ունեցող հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	64 96%
Ըստ մասնագիտության դասավանդող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. ըստ մասնագիտության դասավանդող հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	20 31.25%
Տարակարգ ունեցող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. տարակարգ ունեցող հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	2 3,1%
Գիտական կոչում ունեցող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. գիտական կոչում ունեցող հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	1 1,5%
ՀՀ ԿԳ նախարարության կողմից երաշխավորված և այլ կազմակերպություններում վերապատրաստում անցած ուսուցիչների թիվը և տոկոսը	50 78%

(տոկոսի հաշվարկ. վերապատրաստում անցած հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	
Որպես ուսուցիչ վերապատրաստող/դասախոս վերապատրաստված և վերապատրաստման դասընթացներ վարող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. վերապատրաստման դասընթաց վարող հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	1 1,5%
Ուսուցիչների միջին տարիքը (հաշարկ. հաստատության բոլոր ուսուցիչների տարիքների գումարի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին)	40-55
Միջազգային ու հանրապետական պարբերականներում/ամսագրերում հոդվածներ, ինչպես նաև մասնագիտական հրապարակումներ /դասագրքեր, մեթոդական ձեռնարկներ, գիտամանկավարժական աշխատություններ, հեղինակային և այլ / ունեցող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. հոդվածներ և մասնագիտական հրապարակումներ ունեցող հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	-
Դասավանդման աշակերտակենտրոն, մասնակցային, ինտերակտիվ մեթոդներին տիրապետող և դրանք կիրառող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. դասավանդման աշակերտակենտրոն/ինտերակտիվ մեթոդներին տիրապետող և կիրառող հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	60
Ուսումնական գործընթացում տեղեկատվական հաղորդակցման տեխնոլոգիաներ, այդ թվում՝ ինտերնետ, կիրառող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. ուսումնական գործընթացում տեղեկատվական հաղորդակցման տեխնոլոգիաներ, այդ թվում ինտերնետ կիրառող ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	60
Ուսուցիչների բացակայությունների ընդհանուր թիվը (հաշվարկի ձևը՝ ուստարվա ընթացքում հաստատության բոլոր ուսուցիչների բացակայած օրերի ընդհանուր թիվը)	575
ՀՀ ԿԳ նախարարության, ԿԳ նախարարության և Մայր Աթոռի հետ համատեղ անցկացվող մրցույթներին մասնակցած ուսուցիչների թիվը և տոկոսը: (տոկոսի հաշվարկ. Մրցույթներին մասնակցած ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	-
ՀՀ ԿԳ նախարարության, ԿԳ նախարարության և Մայր Աթոռի հետ համատեղ անցկացվող մրցույթներին մրցանակներ ստացած ուսուցիչների թիվը և տոկոսը: (տոկոսի հաշվարկ. մրցանակային տեղեր զբաղեցրած ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	-

3.3 Հաստատության ուսումնական միջավայրին և ծառայություններին վերաբերող ցուցանիշներն չափանիշները

Ուսումնական միջավայրին և ծառայություններին վերաբերող ցուցանիշները չափանիշները գնահատելու համար անհրաժեշտ է իրականացնել և՛ դիտարկում-փաստագրում, և՛ հարցումներ:

Այս կետին վերաբերող ցուցանիշները չափանիշներն են՝

Հաստատությունում ստեղծված է որակյալ կրթական միջավայր

1. հաստատությունն ունի գործող և բավարար ֆիզիկական պայմաններով գրադարան/ռեսուրս կենտրոն, որը հազեցած է անհրաժեշտ ուսումնասօժանդակ գրականությամբ, գույքով և սարքավորումներովև որից կանոնավոր կերպով օգտվում են սովորողները, ուսուցիչները և վարչական կազմը.
2. հաստատությունն ունի ուսումնական լաբորատորիաներ ու կաբինետներ, այդ թվում՝ քիմիայի, ֆիզիկայի, կենսաբանության, աշխարհագրության, համակարգչային ռազմագիտության և այլն, ինչպես նաև արհեստանոցներ, սպորտդահլիճ, միջոցառումների դահլիճ և այլ հատուկ ուսումնական դասասենյակներ/սենյակներ, ներառյալ արտադարձցական/կարելի է նաև լրացուցիչ կրթական ծրագիր/ կրթության համար(ֆոտոխմբակ, նկարչական խմբակ, երաժշտական խմբակ և այլն), որոնք հազեցած են անհրաժեշտ գույքով, ուսումնական պարագաներով և ուսումնանյութական և ուսումնադիդակտիկ նյութերով:

3.3 կետի այս ցուցանիշներին հաստատության համապատասխանության գնահատումն իրականացնելու նպատակով նախ անհրաժեշտ է կատարել դիտարկում-փաստագրում և արդյունքերը ամփոփել ստորև աղյուսակներ 22 և 23-ում:

Աղյուսակ 22. Տվյալներ հաստատության գրադարանի և դրա գործունեության մասին

Ցուցանիշ	Տվյալներ
Գրադարանի/ռեսուրս կենտրոնների տարածքը քմ-ով	88.7
Գրադարանում համակարգիչների թիվը	1
Գրադարանում ինտերնետին միացված համակարգչների թիվը	1
Գրադարանային ֆոնդում առկա գրքերի /բացառությամբ ՀՀ ԿԳ նախարարության կողմից երաշխավորված հիմնական դասագրքերի/ ընդհանուր թիվը, այդ թվում	8000
-գեղարվեստական գրքերի թիվը	7690
-տեղեկատվական գրքերի թիվը /բառարաններ, հանրագիտարաններ, ատլասներ և այլն/	250
-ուսումնամեթոդական գրքերի թիվը	25
-ամսագրերի թիվը	15
-այլ	20
Վերջին անգամ գրադարանային ֆոնդը նոր գրականությամբ համալրվելու ամսաթիվը	փետրվար, 2018
Գրադարանից միջինում ամսեկան օգտվողների թիվը	300
Պատասխանել այդ կամ ոչ	
Վերանորոգվա՞ծ է արդյոք գրադարանը	այո
Անցկացվո՞ւմ են արդյոք գրադարանում դասեր և պարապմունքներ	ոչ
Գրադարանավարն ունի՞ համապատասխան բարձրագույն կրթություն	այո

Վերջին 3 տարվա ընթացքում գրադարանվարն անցել է վերապատրաստում գրադարանային աշխատանքի ուղղությամբ	ոչ
Գրադարանը հանդիսանում է հանրապետության, այլ երկրների կամ կազմակերպությունների գրադարանների բաժանորդ և օգտվում է արդյոք նրանց ռեսուսներից	ոչ
Գրադարանն ունի՞ էլեկտրոնային ռեսուսներ, որքան	ոչ
Սովորողները կարո՞ղ են ինքնուրույն ու ազատ մոտենալ գրադարանի գրադարակներին/պահարաններին, ընտրել իրենց անհրաժեշտ գրականությունը և վերցնել այն ընթերցասրահում աշխատելու ժամանակ	այո
Գրադարանն ունի՞ գրադարանավարության հատուկ համակարգչային ծրագիր	այո
Գրադարանավարը կարողանո՞ւմ է օգտվել գրադարանավարության հատուկ համակարգչային ծրագրից	այո

Աղյուսակ 23. Տվյալներ հաստատության ուսումնական լաբորատորիաների, կաբինետների և դահլիճների վերաբերյալ

Լաբորատորիաներ, կաբինետներ և դահլիճներ	Տարածքը (քմ)	Վերանորոգման կարիքը	Առկա գույքը, լաբորատոր սարքավորումները պարագաները (թվարկելի հիմնականը և նշել քանակները)	Ուսումնականության, ուսումնադիդակտիկ նյութերը	Լրացուցիչ գույքի, սարքավորումների, պարագաների նյութերի կարիքը
Ֆիզիկայի լաբորատորիա, կաբինետ	12.9	այո	Արքիմեդի դույլ-1 հատ, ոսպնյակների հավաքածու, ուժաչափեր	լիցքը չափող սարք, շտատիվ, ոլտմետր, ամպերմետր	-
Քիմիայի լաբորատորիա, կաբինետ	12.9	այո	թթուներ HCl, HNO ₃ , H ₃ PO ₄ , աղեր W ₂ CO ₃ , փորձանոթներ	օզոնատոր, ձագարներ	-
Կենսաբանության լաբորատորիա, կաբինետ	13.7	այո	թթուներ, աղաթթու, ծծմբական թթուներ, ցինկի քլորիդ, հիմքեր, NaOH, CaOH, սոդա	մենզուրկա, բաժակներ, խառնիչ ապակե ձողեր	-
Աշխարհագրության լաբորատորիա, կաբինետ	-	-	-	-	-
Պատմության կաբինետ	-	-	-	-	-
Ռազմագիտության կաբինետ	99.3	ոչ	-	-	-
Համակարգչային լաբորատորիա, կաբինետ	68.4	ոչ	-	-	-

Օտար լեզուների լինգաֆոնային կաբինետ	-	-	-	-	-
Արհեստանոց (նշել ինչպիսի)	-	-	-	-	-
Միջոցառումների դահլիճ	156.5	ոչ	աթոռներ, դաշնամուր, պրոյեկտոր		
Սպորտդահլիճ	372	այո	բարձրացատկ 1հատ, կրկնաձող -1 հատ, ներքնակ -2հատ		
Այլ	-	-	-	-	-

3.4. Հաստատության ներքին արդյունավետության ցուցանիշները

Ինչպես նշվեց վերը, հաստատության ներքին արդյունավետությունը բնորոշվում է իր մարդկային, նյութական ու ֆինանսական ռեսուրսների օգտագործման արդյունավետությամբ:

Հաստատության ներքին արդյունավետությունը «հաստատության կարողությունն է՝ առանց ռեսուրսների, ժամանակի, ֆինանսական միջոցների և ջանքերի վատման՝ իր գործունեությունը պատշաճ մակարդակով իրականացնելը և իր նպատակներնու ինդիկատորները իրագործելը»: Այլ կերպ ասած՝ կրթական ծառայությունների մատուցումը արդյունավետ է, եթե առկա ռեսուրսները օգտագործում են արդյունավետ: Բարձրացնել հաստատության ներքին արդյունավետությունը ըստ էության նշանակում է՝ «բարելավել ուսումնական գործընթացի արդյունքերը առանց լրացուցիչ ֆինանսական միջոցների և ռեսուրսների կամ կրճատել ծախսերը առանց ուսումնական գործընթացի վրա բացասական ազդեցություն գործելու: Հաստատության ֆինանսական կամ ներքին հարաբերական արդյունավետության հաշվարկման ամենապարզ և ընդունված ձևն այսպիսին է.

Ներդրված ռեսուրսներ

Ներքին արդյունավետությունը = -----

Արդյունքեր

Սակայն այս պարզեցված հաշվարկի ձևը հաճախ կիրառելի չէ, քանի որ ներդրվող ռեսուրսներն ու արդյունքերը ոչ թե մեկն են, այլ բազմաթիվ և բազմատեսակ: Բացի այդ տարբեր արդյունքներ ուղղակի կախում ունեն ներդրված կոնկրետ/որոշակի ռեսուրսներից, իրականացված գործողություններից և ուրույն գործոններից: Ուստի, ներքին արդյունավետության գիտականորեն ավելի ճշգրիտ հաշվարկման համար օգտագործվում է հետևյալ բանաձևը.

Ներդրված ռեսուրսների կշռված գումար

Ներքին արդյունավետությունը = -----

Արդյունքերի կշռված գումար

(«Key education indicators on social inclusion and efficiency» European Research Associates)»

Հաստատության ներքին արդյունավետության ցուցանիշներն են՝

Հաստատության մարդկային, ֆինանսական և նյութական ռեսուրսները տնօրինվում են արդյունավետ և հաստատությունը կարողանում է ներգրավել լրացուցիչ միջոցներ.

1. սովորող/ուսուցիչ հարաբերությունը.
2. սովորող/ սպասարկող-վարչական անձնակազմ հարաբերությունը.
3. դասարանների միջին խտությունը.
4. մեկ սովորողի հաշվով հաստատության տարեկան նախահաշիվը.
5. ուսուցչի միջին աշխատավարձ.

6. վարչական աշխատողների միջին աշխատավարձ.
7. սպասարկող կազմի միջին աշխատավարձ.
8. հաստատության տարեկան բյուջեում արտաբյուջետային միջոցների չափը.
9. ծնողների կողմից դրամային ներդրումների տարեկան չափը.
10. հովանավորչական և դրամաշնորհային միջոցների տարեկան չափը.
11. աշխատավարձերի վճարման գծով հաստատության տարեկան ծախսերի չափը.
12. կոմունալ վճարների գծով հաստատության տարեկան ծախսերի չափը.
13. նոր գույքի, սարքավորումների ձեռքբերման գծով հաստատության տարեկան ծախսերի չափը:

3.4 կետում բերված հաստատության ներքին արդյունավետության ցուցանիշների հաշվարկը կատարելու և դրանք ամփոփելու նպատակով ստորև տրվում են աղյուսակներ 24 և 25-ում:

Աղյուսակ 24 Հաստատության ներքին արդյունավետության հիմնական ցուցանիշները՝ ընթացիկ և նախորդ 2 ուստարիների համար

Ցուցանիշներ	2017-2018 ուստարի	Փոփոխությունների դինամիկան (աճ կամ նվազում)
Սովորող/ուսուցիչ հարաբերություն (Հաշվարկ. հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին)	19	
Սովորող/ սպասարկող անձնակազմ հարաբերությունը (Հաշվարկ. հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի հարաբերությունը սպասարկող անձնակազմի ընդհանուր թվին)	66	
Դասարանների միջին խտությունը (Հաշվարկ. հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի հարաբերությունը կոմպլեկտավորված դասարանների ընդհանուր թվին)	29	
Մեկ սովորողի հաշվով հաստատության տարեկան նախահաշիվը (Հաշվարկ. հաստատության տարեկան բյուջեով հաստատված ամբողջ գումարի հարաբերությունը հաստատության սովորողների ընդհանուր թվին)	138.5	
Ուսուցչի միջին աշխատավարձը	121.3	
Վարչական աշխատողների միջին աշխատավարձը	148.6	
Սպասարկող կազմի միջին աշխատավարձը	174.4	

Աղյուսակ 25. Տվյալներ հաստատության արտաբյուջետային միջոցների վերաբերյալ

	2018թ.
Հաստատության տարեկան բյուջեում արտաբյուջետային միջոցների չափը (հաշվարկ. հաստատության արտաբյուջետային միջոցների տարեկան չափի և հաստատության տարեկան բյուջեի ընդհանուր գումարի հարաբերությունը՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	0.4%
Ծնողների կողմից դրամական ներդրումների տարեկան չափը	0
Հովանավորչական և դրամաշնորհային միջոցների չափը հաստատության տարեկան բյուջեում (հաշվարկ. ծնողների կողմից տարվա կտրվածքով կատարած ներդրումների, դրամաշնորհների և հաստատության տարեկան բյուջեի ընդհանուր գումարի հարաբերությունը՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	0

<p>Աշխատավարձերի վճարման գծով հաստատության տարեկան ծախսերի չափը հաստատության տարեկան բյուջեում (հաշվարկ. աշխատավարձերի վճարման հողվածով՝ ներառյալ հարկերը, հաստատության տարեկան ծախսերի չափին հաստատության տարեկան բյուջեի ընդհանուր գումարի հարաբերությունը՝ տոկոսային արտահայտությամբ)</p>	86.4%
<p>Կոմունալ վճարների գծով հաստատության տարեկան ծախսերի չափը հաստատության տարեկան բյուջեում (հաշվարկ. կոմունալ վճարների գծով հաստատության տարեկան ծախսերի չափին հաստատության տարեկան բյուջեի ընդհանուր գումարի հարաբերությունը՝ տոկոսային արտահայտությամբ)</p>	6%
<p>Նոր գույքի, սարքավորումների ձեռքբերման գծով հաստատության տարեկան ծախսերի չափը հաստատության տարեկան բյուջեում (հաշվարկ. Նոր գույքի, սարքավորումների ձեռքբերման գծով հաստատության տարեկան ծախսերի չափին հաստատության տարեկան բյուջեի ընդհանուր գումարի հարաբերությունը՝ տոկոսային արտահայտությամբ)</p>	1.7%

Մաս. 4. Հաստատությունում ներառական կրթության և հավասարության ապահովում

ՀՀ Սահմանադրության հոդված 14.1.-ում ամրագրված է, որ.

«Բոլոր մարդիկ հավասար են օրենքի առջև: Խտրականությունը, կախված սեռից, ռասայից, մաշկի գույնից, էթնիկական կամ սոցիալական ծագումից, գենետիկական հատկանիշներից, լեզվից, կրոնից, աշխարհայացքից, քաղաքական կամ այլ հայացքներից, ազգային փոքրամասնությանը պատկանելությունից, գույքային վիճակից, ծնունդից, հաշմանդամությունից, տարիքից կամ անձնական կամ սոցիալական բնույթի այլ հանգամանքներից, արգելվում է»:

Ներառական կրթության հիմքում ընկած է մարդկանց հավասար իրավունքների վերոնշյալ սահմանադրական դրույթը և կրթություն ստանալու մարդու հիմնարար իրավունքը, որն արտացոլված է ՀՀ Սահմանադրության հոդված 35-ում, ըստ որի.

«Յուրաքանչյուր քաղաքացի ունի կրթության իրավունք: Միջնակարգ կրթությունը պետական ուսումնական հաստատություններում անվճար է: Յուրաքանչյուր քաղաքացի ունի պետական ուսումնական հաստատություններում մրցութային հիմունքներով անվճար բարձրագույն և այլ մասնագիտական կրթություն ստանալու իրավունք: Ոչ պետական ուսումնական հաստատությունների ստեղծման և գործունեության կարգը սահմանվում է օրենքով:»

Կրթություն ստանալու մարդու իրավունքն ամրագրված է նաև 1948 թվականին ընդունված ՄԱԿ-ի «Մարդու իրավունքների համընդհանուր հռչակագրում», (հոդված 26) համաձայն որի.

«Յուրաքանչյուր ոք կրթության իրավունք ունի: Կրթությունը, առնվազն տարրական և հանրակրթական փուլերում, պետք է լինի անվճար: Տարրական կրթությունը պետք է լինի պարտադիր: Տեխնիկական և մասնագիտական կրթությունը պետք է հանրամատչելի լինի, իսկ բարձրագույն կրթությունը, ընդունակություններին համապատասխան, հավասարապես մատչելի բոլորի համար:

Կրթությունը պետք է նպատակաուղղված լինի անձի լիարժեք զարգացմանը և մարդու իրավունքների ու հիմնական/հիմնարար²/ ազատությունների նկատմամբ հարգանքի ամրապնդմանը: Այն պետք է նպաստի բոլոր ազգերի, ռասայական և կրոնական խմբերի միջև փոխըմբռնմանը, հանդուրժողականությանն ու բարեկամությանը, է՛լ ավելի նպաստի ՄԱԿ-ի խաղաղապահական գործունեությանը: Ծնողներն իրենց երեխաների համար կրթության տեսակն ընտրելու առաջնային իրավունք ունեն»:

Նույնքան կարևոր են 1989 թվականին ընդունված ՄԱԿ-ի «Երեխաների իրավունքների մասին կոնվենցիայի» հոդված 28-ի դրույթները երեխայի կրթության իրավունքի մասին, համաձայն որի.

«Մասնակից պետությունները ճանաչում են երեխայի կրթության իրավունքը և հավասար հնարավորությունների հիման վրա այդ իրավունքի իրականացմանն աստիճանաբար հասնելու համար նրանք, մասնավորապես.

(ա) մտցնում են պարտադիր և անվճար տարրական կրթություն,

(բ) խրախուսում են միջնակարգ կրթության տարբեր ձևերի, ներառյալ՝ ընդհանուր և մասնագիտական կրթության զարգացումը, ապահովում են դրանց մատչելիությունը բոլոր երեխաների համար և ձեռնարկում են այնպիսի անհրաժեշտ միջոցներ, ինչպիսիք են անվճար կրթություն տրամադրելը և կարիքի դեպքում ֆինանսական օգնություն ցույց տալը,

(գ) բոլոր համապատասխան միջոցներով ապահովում են բարձրագույն կրթության մատչելիությունը՝ ըստ յուրաքանչյուրի ընդունակությունների,

(դ) ապահովում են կրթական և մասնագիտական տեղեկատվության և ուղեցույցների մատչելիությունը բոլոր երեխաների համար,

(ե) միջոցներ են ձեռնարկում նպաստելու կանոնավոր դպրոց հաճախելուն և դպրոցը թողած սովորողների թվաքանակի նվազմանը:

Մասնակից պետությունները ձեռնարկում են բոլոր անհրաժեշտ միջոցները երաշխավորելու համար, որ դպրոցական կարգապահությունն իրականացվում է երեխայի մարդկային արժանապատվության հետ համատեղելի մեթոդներով և սույն Կոնվենցիային համապատասխան:»

Ինչպես նաև հոդված 29-ի հետևյալ դրույթները.

«Երեխայի կրթությունը պետք է ուղղված լինի.

(ա) երեխայի անհատականության, տաղանդի և մտավոր ու ֆիզիկական ունակությունների զարգացմանը՝ դրանց լրիվ ծավալով,

(բ) մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների, ինչպես նաև ՄԱԿ-ի կանոնադրության մեջ ամրագրված սկզբունքների նկատմամբ հարգանքի դաստիարակմանը,

(գ) երեխայի ծնողների, նրա մշակութային ինքնատիպության, լեզվի և արժեքների, երեխայի բնականության երկրի ազգային արժեքների, նրա ծագման երկրի և իր սեփական քաղաքակրթությունից տարբեր քաղաքակրթությունների հանդեպ հարգանքի դաստիարակմանը,

(դ) երեխային ազատ հասարակության մեջ, փոխըմբռնման, խաղաղության, հանդուրժողականության, տղամարդու և կնոջ իրավահավասարության և բոլոր ժողովուրդների, էթնիկական, ազգային և կրոնական խմբերի, ինչպես նաև բնիկ ազգաբնակչությանը պատկանող անձանց միջև բարեկամության ոգով պատասխանատու կյանքով ապրելուն նախապատրաստելը,

(ե) շրջապատող բնության նկատմամբ հարգանքի դաստիարակմանը»:

Երեխայի կրթության իրավունքը ամրագրված է նաև ՀՀ մի շարք օրենքներում, մասնավորապես՝ «Երեխայի իրավունքների մասին», «Կրթության մասին» և այլն: Մասնավորապես «Կրթության մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածում ամրագրված է.

«Հայաստանի Հանրապետությունն ապահովում է կրթության իրավունք՝ անկախ ազգությունից, ռասայից, սեռից, լեզվից, դավանանքից, քաղաքական կամ այլ հայացքներից, սոցիալական ծագումից, գույքային դրությունից կամ այլ հանգամանքներից: Պետությունը կրթության իրավունքն ապահովում է կրթության համակարգի բնական գործառնությամբ և կրթություն ստանալու համար սոցիալ-տնտեսական պայմանների ստեղծմամբ»:

Ներառականության հարցը պետք է նախ և առաջ դիտարկվի 1990 թվականին Ջոնթիենում ընդունված «Կրթություն բոլորի համար» համաշխարհային հռչակագրի համատեքստում, որի 6 նպատակներից 2-ը հետևյալն են. համընդհանուր ընդգրկվածությունը և հավասարությունը՝ որպես թիրախ:

Ներառականության սկզբունքը սահմանված է 2005 թվականին ընդունված «Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող անձնաց կրթության մասին» ՀՀ օրենքում, որը կարգավորում է կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող անձանց, իրենց ընդունակություններին և կարողություններին համապատասխան, կրթություն ստանալու իրավական, կազմակերպական և ֆինանսական հիմքերը, ինչպես նաև կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող անձանց կրթության կազմակերպման բնագավառում հարաբերությունների մասնակիցների իրավունքներն ու պարտականությունները:

Համաձայն օրենքի՝ «ներառական կրթությունը՝ կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող անձանց կրթության համար առանձնահատուկ պայմանների ապահովման միջոցով նրանց համատեղ ուսուցումն է հանրակրթական մասնագիտական ուսումնական հաստատություններում՝ նման պայմանների կարիք չունեցող անձանց հետ»

Ներառական կրթության պարագայում կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխան դառնում է իրավահավասար բոլոր երեխաների հետ, որը հանգեցնում է ստեղծագործական հնարավորություններով ու ինքնուրույն գործելու պատրաստ մարդու ձևավորմանը: Երեխայի ընտանիքը դադարում է խուսափել իր երեխայի խնամքից կամ իր երեխայի հետ միջավայրի շփումից, քանի որ նույն միջավայրը հանդուրժողականությամբ է վերաբերում իր երեխային՝ ընդունելով վերջինիս հավասար լինելու փաստը: Ընտանիքի հետ տարվող մասնագիտացված աջակցության ծառայությունները և միջավայրի վերաբերմունքը օգնում են ծնողին ավելի օգտակար լինել իր երեխային, դուրս գալ անելանելիության ու ամոթի բարդությունից և օգնել իր երեխային հաղթահարելու անհատական ուսուցման պլանը:

Ներառական կրթության պարագայում պետությունը աստիճանաբար իրականացնում է սոցիալական հավասարության ապահովման խնդրում իր դերակատարումը՝ նվազեցնում է հասարակության շերտավորումը ու նպաստում նրա հոգեբանական առողջացմանը, հասնում է բյուջետային միջոցների արդյունավետ ու նպատակային բաշխմանը, քանի որ հատկացումները կատարվում են ավելի մեծ թվով երեխաների կրթությունը կազմակերպելու համար:

Ի վերջո, ներառական կրթությունը նպաստում է երկրում կրթության կազմակերպման և իրականացման մեխանիզմների արդիականացմանը՝ համաշխարհային զարգացման ժամանակակից միտումներին և մարտահրավերներին համահունչ:

Ասպիտով, ներառական կրթությունը, ենթադրում է հաստատություններում այնպիսի կրթական միջավայրի և պայմանների ստեղծում, որոնցում բոլոր երեխաները, անկախ իրենց առանձնահատուկ կրթական կարիքներից, ունեն կրթություն ստանալու հավասար հնարավորություններ: Նման միջավայրը պետք է լինի երեխաներին ներառող, կրթություն ստանալու համար արդյունավետ, երեխաների նկատմամբ բարյացկամ, նրանց առողջության համար ապահով ունավտանգ: Ներառումը ենթադրում է կրթության առավել լայն տեսլական, որն ուղղված է բոլոր սովորողների կարիքներին, ներառյալ՝

- հաշմանդամություն ունեցող երեխաները.
- բռնության ենթարկվող երեխաները.
- աշխատող երեխաները.
- փախստական կամ տեղահանված երեխաները.
- միգրանտները.
- ծայրահեղ չքավորության մեջ ապրող երեխաները.
- լեզվական փոքրամասնությունները.
- ազգային փոքրամասնությունները.
- հակամարտությունների գոտիների երեխաները.
- ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ-ի հետևանքները կրող երեխաները և այլն:

Ուսումնական հաստատությունում բոլոր երեխաների մոտ պետք է ձևավորվեն այնպիսի հմտություններ, վերաբերմունք և արժեհամակարգ, ինչը նրանց թույլ կտա հաստատությունն ավարտելուց հետո, չափահաս կյանքում իրենց լիովին դրսևորել և ինքնաիրացվել:

Հավասարության սկզբունքը իր մեջ ներառում է նաև տարբեր սեռերի, ազգային փոքրամասնությունների, սոցիալական տարբեր կարգավիճակի ընտանիքների երեխաների հավասարությունը: Հայաստանի, ինչպես և ընդհանրապես ժողովրդավարական պետությունների օրենսդրությունները, ամրագրում են սեռերի հավասար իրավունքները, պարտականությունները և ազատությունները: Մեռերի հավասարության սկզբունքներն ամրագրված են ՀՀ մի շարք օրենքներում, նաև՝ ՀՀ Աշխատանքային օրենսգրքում, որտեղ նշված է, որ աշխատանքային հարաբերությունների կողմերը իրավահավասար են՝ անկախ նրանց սեռից, ռասայից, ազգությունից, լեզվից, ծագումից, ամուսնական վիճակից, ընտանեկան դրությունից և աշխատողի գործնական հատկանիշների հետ չկապված այլ հանգամանքներից:

Հաստատությունում ներառական կրթության և սովորողների միջև հավասարության ապահովման ինքնազնահատումն ուղղված է բացահայտելու, թե արդյոք հաստատությունն ապահովում է ակնկալվող հետևյալ արդյունքները.

հաստատությունը նդունվելու և հաստատությունում սովորելու համար ստեղծված են հավասար պայմաններ բոլոր երեխաների համար՝ նրանց կարիքներից, կարողություններից և սոցիալական խոցելիության աստիճանից անկախ.

- հաստատությունն ապահովում է բոլոր սովորողների հավասար մասնակցությունն ուսումնառության գործընթացին՝ նրանց կարիքներից, կարողություններից և սոցիալական խոցելիության աստիճանից անկախ.
- հաստատությունն ապահովում է բոլոր սովորողների համար կրթության արդյունքներին հասնելու և առաջադիմության ցանկալի մակարդակը՝ նրանց կարիքներից, կարողություններից և սոցիալական խոցելիության աստիճանից անկախ:

Հաստատությունում ներառական կրթության և հավասարության ապահովումը նկարագրող հիմնական ցուցանիշները և չափանիշները հետևյալ են՝ ***Հաստատությունը կարևորում է ներառական կրթությունը***

1. ներառական կրթության զարգացումը հաստատության զարգացման ծրագրում ամրագրված է որպես նպատակ.
2. հաստատության զարգացման ծրագրում պլանավորված են ներառական կրթության ապահովմանն ուղղված համապատասխան միջոցառումներ, այդ թվում՝ ուսուցիչների վերապատրաստումներ.
3. հաստատության տնօրենն ունի ներառական կրթության գործընթացի համակարգման լիազորություններով տեղակալ/կամ այն պատվիրակված է տեղակալներից որևէ մեկին.
4. հաստատության վեբ կայքում գործում է ներառական կրթության բաժին՝ ընտանիքի և համայնքի հետ հետադարձ կապի հնարավորությամբ.
5. հաստատությունն իրականացնում է երեխաների հավասար իրավունքներին, հանդուրժողականությանը նվիրված և նման այլ ուսումնական ծրագրեր:

Հաստատության աշխատակազմը արդիականացնում է իր գիտելիքներն ու հմտությունները ներառական կրթության ոլորտում.

6. վերջին 5 տարում տնօրինությունը մասնակցել է ներառական հաստատությունների կառավարման թեմայով վերապատրաստման.
7. հաստատությունն ունի ներառական կրթության ուղղությամբ վերապատրաստված և վերապատրաստող ուսուցիչներ: Վերջին 5 տարում ներառական կրթության թեմաներով վերապատրաստում անցած ուսուցիչների թիվը:

Հաստատությունն ունի բավարար ռեսուրսներ՝ աջակցելու կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների սովորելուն և ուսումնական միջավայրը հարմարեցված է նրանց կարիքներին.

8. հաստատությունում ամենուրեք (դասասենյակներ, դահլիճներ, գրադարաններ և այլն) տեղաշարժման տարբեր խնդիրներ ունեցող անձնաց համար ապահովված է ֆիզիկական մատչելիություն.
9. հաստատությունն ունի կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների հոգեբանամանկավարժական աջակցության թիմ (հատուկ մանկավարժ, սոցիալական աշխատող, հոգեբան, ուսուցչի օգնական և այլն).
10. հաստատությունում առկա են բավարար քանակի և որակի ուսումնամեթոդական նյութեր և սարքավորումներ ֆունկցիաների տարատեսակ սահմանափակումներ ունեցող սովորողների համար.
11. հաստատությունում առկա են բավարար քանակի և որակի ուսումնամեթոդական նյութեր և սարքավորումներ լսողության և տեսողության ֆունկցիայի բացակայություն կամ սահմանափակում ունեցող սովորողների համար.
12. դասասենյակների դասավորվածությունն այնպիսին է, որ կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաները մեկուսացված չեն.
13. հաստատությունն ունի ռեսուրս-սենյակ կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների համար.
14. ռեսուրս-սենյակ այցելող կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների թիվը.
15. ռեսուրս-սենյակ այցելող կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների ծնողների/խնամակալների/ թիվը:

Հաստատությունը տեղյակ է դասարանական և արտադասարանական աշխատանքներին կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների հավասար մասնակցությանը խոչընդոտող հանգամանքներից և մշակել ու իրականացնում է դրանք վերացնելու միջոցառումների պլան.

16. հաստատությունում հաղթահարված են ներառականությունը խաթարող ֆիզիկական (թեքահարթակ, հենակ և այլն) խոչընդոտները.
17. հաստատությունում հաղթահարված են ներառականությունը խաթարող սոցիալական (վերաբերմունք, կարծրատիպ) խոչընդոտները:

Ուսուցիչները կարողանում են հարմարեցնել ուսումնական ծրագիրը, դասի պլանն ու ուսուցանման գործընթացը կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների կարիքներին և մշտապես խրախուսում են նրանց.

18. ԱՌԻՊ-ները մշակված են ըստ հանրակրթության պետական չափորոշիչի և առվելագույնս նպաստում են աշակերտի կարիքների և ունակությունների զարգացմանը.
19. ուսուցիչների թիվը, ովքեր ունեն դրական դիրքորոշում ներառական կրթության նկատմամբ.
20. ուսուցիչները գիտակցում են ներառական կրթության վերաբերյալ կարծրատիպերի առկայությունը, դրանց վերացման անհրաժեշտությունը և ձեռնարկում են համապատասխան քայլեր.
21. ուսուցիչները ունեն հավասար վերաբերմունք բոլոր երեխաների նկատմամբ, անկախ նրանց միջև եղած տարբերություններից և նրանց առանձնահատուկ կարիքներից.
22. ուսուցիչները կարողանում են հայտնաբերել կարծրատիպեր ամրապնդող վարքագիծ, երևույթ դասարանում, դպրոցում, ուսումնական նյութերում և նույնիսկ սեփական վարքագծում:

Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների հավասարապես մասնակցում են դպրոցի և դասի բոլոր գործընթացներին՝ ըստ իրենց կարողությունների առավելագույն աստիճանի.

23. հաստատության այն սովորողների թիվը և տոկոսը, ովքեր ունենկրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք.
24. հաստատությունից դուրս եկած/ուսումը թողած կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների թիվը.
25. կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների բացակայությունների միջին թիվը, ժամ/սովորող.
26. արտադասարանական աշխատանքների խմբակներում ներառվող և աշխատանքներին մասնակցող կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների թիվը.
27. դպրոցի աշակերտական խորհրդում կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների թիվը:

Հաստատության սովորողները գիտակցում են կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող իրենց ընկերների նկատմամբ գոյություն ունեցող կարծրատիպերի վերացման անհրաժեշտությունը և օգնում են փոխել դրանք.

28. կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների նկատմամբ հանդուրժողականության ձևավորմանն ուղղված աշակերտական նախաձեռնությունների թիվը և ձևերը.
29. հաստատության կայքում և/կամ աշակերտական թերթում կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների կամ հաշմանդամության թեմայով սովորողների կողմից պատրաստված նյութերի, հոդվածների, ֆոտոնկարների, և այլ հրապարակումների թիվը:

Հաստատությունում ապահովված է սեռերի և ազգային փոքրամասնությունների երեխաների միջև հավասարությունը.

30. սեռերի հավասարության գործակիցը՝ հաստատությունում սովորող տղաների թվի հարաբերությունը աղջիկների թվին.
31. աշակերտական խորհրդի անդամ աղջիկների թվի հարաբերությունը տղաների թվին
32. գերազանց առաջադիմությամբ տղաների թվի հարաբերությունը գերազանցառաջադիմությամբ աղջիկների թվին.
33. անբավարար տարեկան գնահատական(ներ) ունեցող տղաների թվի հարաբերությունը անբավարար տարեկան գնահատական(ներ) ունեցող աղջիկների թվին.
34. տղաների տարեկան միջին բացակայությունների թվի հարաբերությունը աղջիկների տարեկան միջին բացակայությունների թվին (ժամերով.)
35. մաթեմատիկա, ֆիզիկա, քիմիա և կենսաբանություն առարկաներից տղաների և աղջիկների միջին առաջադիմությունը.
36. հաստատությունում սովորող ազգային փոքրամասնությունների երեխաների թիվը և տոկոսը.
37. աշակերտական խորհրդի անդամ ազգային փոքրամասնությունների երեխաների թիվը.
38. հաստատությունում սովորող ազգային փոքրամասնությունների երեխաների միջին տարեկան առաջադիմությունը/գնահատականները.
39. Անվճար դասագրքեր ստացող սովորողների թիվը և տոկոսը.
40. անվճար սնունդ ստացող սովորողների թիվը և տոկոսը.
41. սոցիալապես անապահով ընտանիքների սովորողների համարհաստատության իրականացրած սոցիալական աջակցության ծրագրերի թիվը.

42. ըստ դասարանների իրականացված ներառական կրթությանն առնչվող արտադասարանական միջոցառումների թիվը /զրույցներ, ֆիլմերի դիտում, քննարկումներ, կլոր-սեդաններ, սեմինարներ, էքսկուրսիաներն այլն:

Ներառական կրթության և հավասարության ապահովումը նկարագրող հիմնական ցուցանիշներին չափանիշներին հաստատության համապատասխանությունը գնահատելու ձևերը ներառում են և՛ փաստաթղթային ուսումնասիրություն, և՛ դիտարկում-փաստագրում, և՛ հարցումների իրականացում:

Մաս 4-ում բերված չափանիշներ 1-ից 13-ի, 16-ից 18-ի և 20-ից 22-ի և 41-ի համար անհրաժեշտ է կատարել փաստաթղթային ուսումնասիրություն և դիտարկում-փաստագրում կամ հարցումներ և դրանք իրականացնելուց հետո պետք է լրացնել ստորև աղյուսակ 26-ը:

Աղյուսակ 26. Հաստատությունում ներառական կրթության իրականացմանը վերաբերվող չափանիշներ

Չափանիշ	Այո	Ոչ	Մենաբանություն
Ներառական կրթության զարգացումը որպես նպատակ ամրագրված է հաստատության զարգացման ծրագրում	-	-	(Եթե այո, ապա կատարել հղում:)
Հաստատության զարգացման ծրագրում պլանավորված են ներառական կրթության ապահովմանն ուղղված համապատասխան միջոցառումներ, այդ թվում՝ ուսուցիչների վերապատրաստումներ	-	-	(Եթե այո, ապա կատարել հղում և թվարկել ներառական կրթության ապահովմանն ուղղված համապատասխան միջոցառումներ:)
Հաստատության տնօրենն ունի ներառական կրթության գործընթացի համակարգման լիազորություններով տեղակալ/կամ այն պատվիրակված է տեղակալներից որևէ մեկին	-	-	(Եթե այո, ապա նշել համապատասխան աշխատակցի տվյալները և նկարագրել պարտականությունների շրջանակար:)
Դպրոցի վեբ կայքում գործում է ներառական կրթության բաժին՝ ընտանիքի և համայնքի հետ հետադարձ կապի հնարավորությամբ	-	-	(Եթե այո, ապա նկարագրել կայքի ներառական կրթության բաժինը, ինչպիսի նյութեր են տեղադրված կայքում, դրանց թարմեցման հաճախականությունը, հաճախորդների թիվը և այլն:)
Հաստատության վեբ կայքում գործում է ներառական կրթության բաժին՝ ընտանիքի և համայնքի հետ հետադարձ կապի հնարավորությամբ/նախորդկետընույննէ/	-	-	(Եթե այո, ապա նկարագրել վեբ կայքի ներառական կրթության բաժինը, տեղադրված նյութերը, դրանց թարմեցման հաճախականությունը, և այլն:)
Հաստատությունն իրականացնում է երեխաների հավասար իրավունքներին, հանդուրժողականությանը նվիրված և նման այլ ուսումնական ծրագրեր:	-	-	(Եթե այո, ապա նշել այդ ծրագրերը/դասընթացները, ներառված սովորողների թիվը ըստ դասարանների, դրանց հատկացված շաբաթեկան ժամերը ըստ դասարանների, և գնահատել դրանց արդյունավետությունը:)
Վերջին 5 տարում տնօրինությունը մասնակցել է ներառական հաստատությունների կառավարման թեմայով վերապրաստման ¹	-	-	(Եթե այո, ապա նշել վերապատրաստող կազմակերպությունը, վերապատրաստման ամսաթիվը, և տևողությունը ժամերով, ինչպես նաև մեկնաբանել դրա արդյունավետությունը:)
Հաստատությունն ունի ներառական կրթության թեմաներով վերապատրաստված և վերապատրաստող ուսուցիչներ: Վերջին 5 տարում	-	-	(Եթե այո, ապա նշել վերապատրաստված ուսուցիչների թիվը, և որպես ուսուցիչ վերապատրաստող

ներառական կրթության թեմաներով վերապատրաստում անցած ուսուցիչների թիվը:		վերապատրաստված ուսուցիչների թիվը: Նշել նաև վերապատրաստող կազմակերպությունը, վերապատրաստման ամսաթիվը, և տևողությունը ժամերով, ինչպես նաև մեկնաբանել վերապատրաստումների արդյունավետությունը:)	
Հաստատությունում ամենուրեք (դասասենյակներ, դահլիճներ, գրադարաններ և այլն) ապահովված է տեղաշարժման տարբեր խնդիրներ ունեցող անձնաց համար ֆիզիկական մատչելիություն	-	-	(Եթե այո, ապա նկարագրել ինչպիսի պայմաններ են ստեղծված տեղաշարժման տարբեր խնդիրներ ունեցող անձնաց համար ֆիզիկական մատչելիության ապահովման համար:)
Հաստատությունն ունի կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների հոգեբանամանկավարժական աջակցության թիմ (հատուկ մանկավարժ, սոցիալական աշխատող, հոգեբան, ուսուցչի օգնական և այլն)	-	-	(Եթե այո, ապա թվարկել հոգեբանամանկավարժական աջակցության ինչ հաստիքեր ունի հաստատությունը, ինչպես է կազմակերպվում նրանց աշխատանքը: Նկարագրել նաև ներառական կրթության ուղղությամբ համապատասխան աշխատողների պարտականությունների շրջանակը, կրթության առանձնահատուկ պայմաններ կարիք ունեցող երեխաների հետ վարվող աշխանքները, լրացուցիչ հաստիքների կարիքը, և այլն:)
Հաստատությունում առկա են բավարար քանակի և որակի սարքավորումներ և ուսումնամեթոդական նյութեր կրթության առանձնահատուկ կարիք ունեցող սովորողների համար	-	-	(Եթե այո, ապա թվարկել ինչ սարքավորումներ և ուսումնամեթոդական նյութեր ունի հաստատությունը ֆունկցիաների տարատեսակ սահմանափակումներ ունեցող սովորողների համար, դրանց քանակը, ձեռք բերման տարեթիվը, ֆիզիկական վիճակը, օգտագործման հաճախականությունն ու արդյունավետությունը և այլն: Նշել նաև լրացուցիչ սարքավորումների և ուսումնամեթոդական նյութերի կարիքը:)
Հաստատությունում առկա են բավարար քանակի և որակի սարքավորումներ և ուսումնամեթոդական նյութեր լսողության և տեսողության ֆունկցիայի բացակայություն կամ սահմանափակում ունեցող աշակերտների համար	-	-	(Եթե այո, ապա թվարկել ինչ սարքավորումներ և ուսումնամեթոդական նյութեր ունի հաստատությունը լսողության և տեսողության ֆունկցիայի բացակայություն կամ սահմանափակում ունեցող սովորողների համար, դրանց քանակը, ձեռք բերման տարեթիվը, ֆիզիկական վիճակը, օգտագործման հաճախականությունն ու արդյունավետությունը և այլն: Նշել նաև լրացուցիչ սարքավորումների և ուսումնամեթոդական նյութերի կարիքը:)

<p>Դասասենյակների դասավորվածությունն այնպիսին է, որ կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաները մեկուսացված չեն</p>	-	-	<p>(Եթե այո, ապա նկարագրել կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների համար ուսուցման կազմակերպման պայմանները, դասասենյակների դասավորվածությունը, ինչպես նաև նրանց դասերին մասնակցության պայմաններն ու ձևերը:)</p>
<p>Հաստատությունն ունի ռեսուրս-սենյակ կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների համար</p>	-	-	<p>(Եթե այո, ապա նկարագրել կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների համար նախատեսված ռեսուրս-սենյակի ֆիզիկական վիճակը, չափերը, հազեցվածությունը սարքավորումներով և ինչպես նաև ուսումնամեթոդական նյութերով, ու սենյակի օգտագործման հաճախականությունը: Նշել նաև լրացուցիչ սարքավորումների և ուսումնամեթոդական նյութերի կարիքը:)</p>
<p>Հաստատությունում հաղթահարված են ներառականությունը խաթարող ֆիզիկական (թեքահարթակ, հենակ և այլն) խոչընդոտները</p>	-	-	<p>(Եթե այո, ապա նկարագրել, թե ինչպես և մանրամասնել ինչ պայմաններ կան հաստատությունում կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների համար օրինակ՝ թեքահարթակ, հենակներ և այլն: Թվարկել նաև լրացուցիչ կարիքները:)</p>
<p>Հաստատությունում հաղթահարված են ներառականությունը խաթարող սոցիալական (վերաբերմունք, կարծրատիպ) խոչընդոտները</p>	-	-	<p>(Կատարել հարցում պարզելու, թե արդյոք հաստատությունում հաղթահարված են ներառականությունը խաթարող սոցիալական (վերաբերմունք, կարծրատիպ) խոչընդոտները: Հարդման մեջ ներառել ուսուցիչներին, սովորողներին, կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաներին, ծնողներին, և վարչական կազմը: Նկարագրել, հարցման արդյունքները:)</p>
<p>ԱՌԻՊ-ները մշակվում են՝ ըստ հանրակրթության պետական չափորոշիչի և առարկայական ծրագրերի հաշվի առնելով սովորողների կարիքները, ընդունակությունները, հնարավորությունները, ձեռքբերումները, առաջընթացը</p>	-	-	<p>.....</p>
<p>Ուսուցիչների թիվը, ովքեր ունեն դրական դիրքորոշում ներառական կրթության նկատմամբ</p>	-	-	<p>(Ուսուցիչների դիրքորոշումը պարզելու նպատակով անհրաժեշտ է իրականացնել հարցումներ ուսուցիչների, սովորողների, կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների, ծնողների, և վարչական կազմի շրջանում: Ուսուցիչների շրջանում հետազոտության</p>

			<i>արդյունքներով հաշվարկել նրանց թիվը, ովքեր ունեն դրական դիրքորոշում ներառական կրթության նկատմամբ:)</i>
Ուսուցիչները գիտակցում են ներառական կրթության վերաբերյալ կարծրատիպերի առկայությունը, դրանց վերացման անհրաժեշտությունը և ձեռնարկում են համապատասխան քայլեր	-	-	<i>(Ուսուցիչների դիրքորոշումը պարզելու նպատակով անհրաժեշտ է իրականացնել հարցումներ ուսուցիչների, սովորողների, կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների , ծնողների, և վարչական կազմի շրջանում)</i>
Ուսուցիչները ունեն հավասար վերաբերմունք բոլոր երեխաների նկատմամբ, անկախ նրանց միջև եղած տարբերություններից և նրանց առանձնահատուկ կարիքներից	-	-	<i>(Ուսուցիչների վերաբերմունքը պարզելու նպատակով անհրաժեշտ է իրականացնել հարցումներ ուսուցիչների, սովորողների, կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների , ծնողների, և վարչական կազմի շրջանում)</i>
Ուսուցիչները կարողանում են հայտնաբերել կարծրատիպեր ամրապնդող վարքագիծ, երևույթ դասարանում, դպրոցում, ուսումնական նյութերում և նույնիսկ սեփական վարքագծում	-	-	<i>(Կարծրատիպեր ամրապնդող վարքագիծ կամ երևույթ հայտաբերելու ուսուցիչների ունակությունը պարզելու նպատակով անհրաժեշտ է իրականացնել հարցումներ ուսուցիչների, սովորողների, կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների , և նրանց ծնողների, ինչպես նաև վարչական կազմի շրջանում)</i>
Հաստատությունն իրականացնում է սոցիալական աջակցության ծրագրեր սոցիալապես անապահով ընտանիքներից սովորողների համար	-	-	<i>(Եթե այո, ապա նկարագրել, թե ինչպիսի սոցիալական աջակցության ծրագրեր է իրականացնում հաստատությունը սոցիալապես անապահով ընտանիքներից սովորողների համար, այդ ծրագրերին մասնակից սովորողների թիվը և այլն:)</i>

Աղյուսակ 27. Տվյալներ հաստատությունում ներառական կրթության իրականացման և հավասարության ապահովման խնդիրների վերաբերյալ

Ցուցանիշ	2017-2018 ուստարի
Ռեսուրս-սենյակ այցելող կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող սովորողների թիվը	-
Ռեսուրս-սենյակ այցելող կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող սովորողների ծնողների/խնամակալների/ թիվը	-
Հաստատության այն սովորողների թիվը և տոկոսը, ովքեր ունեն կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք (սովորողների թիվը և տոկոսները հաշվարկել ըստ հաշմանդամության և կարիքների տիպերի)։	-
Հաստատությունից դուրս եկած/ուսումնանավարտթողած /կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող սովորողների թիվը	-
Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող սովորողների բացակայությունների միջին թիվը (ժամ/սովորող)	-
Արտադասարանական աշխատանքների խմբակներում ներառվող և աշխատանքներին մասնակցող կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող սովորողների թիվը	-
Դպրոցի աշակերտական խորհրդում կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող սովորողների թիվը	-
Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող սովորողներին կատամբ հանդուրժողականության ձևավորմանն ուղղված սովորողներին ախաձեռնությունների թիվը և ձևերը	-
Հաստատության վեր կայքում և/կամ աշակերտական թերթում կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող սովորողների կամ հաշմանդամության թեմայով սովորողների կողմից պատրաստված նյութերի, հոդվածների, ֆոտոնկարների, և այլ հրապարակումների թիվը:	-
Աշակերտական խորհրդի կազմում կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիքներ ունեցող սովորողների թիվը	-
Մեռերի հավասարության գործակիցը՝ հաստատությունում սովորող տղաների թվի հարաբերությունը աղջիկների թվին	-
Աշակերտական խորհրդի անդամ աղջիկների թվի հարաբերությունը տղաների թվին	-
Գերազանց առաջադիմությամբ տղաների թվի հարաբերությունը գերազանց առաջադիմությամբ աղջիկների թվին	-
Տարեկան անբավարար գնահատական(ներ) ունեցող տղաների թվի հարաբերությունը տարեկան անբավարար գնահատական(ներ) ունեցող աղջիկների թվին	-
Տղաների տարեկան միջին բացակայությունների թվի հարաբերությունը աղջիկների տարեկան միջին բացակայությունների թվին (ժամերով)	-
<<Մաթեմատիկա>>, <<Ֆիզիկա>>, <<Քիմիա>> և <<Կենսաբանություն>> առարկաներից տղաների և աղջիկների միջին առաջադիմությունը/տարեկան գնահատականները	-
Հաստատությունում սովորող ազգային փոքրամասնությունների երեխաների թիվը և տոկոսը	-
Աշակերտական խորհրդի անդամ ազգային փոքրամասնությունների երեխաների թիվը	-
Հաստատությունում սովորող ազգային փոքրամասնությունների երեխաների միջին տարեկան առաջադիմությունը/գնահատականները	-
Անվճար դասագրքեր ստացող սովորողների թիվը և տոկոսը	-
Անվճար սնունդ ստացող սովորողների թիվը և տոկոսը	-

Ըստ դասարանների՝ իրականացված ներառական կրթությանն առնչվող արտադասարանական միջոցառումների թիվը /գրույցներ, ֆիլմերի դիտում, քննարկումներ, կլոր-սեղաններ, սեմինարներ, էքսկուրսիաներն այլն/	-
Հաստատության կողմից իրականացվող սոցիալական աջակցության ծրագրերի թիվը	-

Մաս 5. Համայնքային մասնակցություն

«Ծնողները, ընտանիքները, մանկավարժները և համայնքները միասնաբար – սա է այն լավագույն համագործակցությունը, որը կարող է ապահովել, որ բոլոր աշակերտները ստանան անհրաժեշտ աջակցություն և ապահովված լինեն պահանջվող ռեսուրսներով՝ իրենց ուսման և կյանքի մեջ հաջողությունների հասնելու նպատակով:

Միջազգայնորեն տարանջատում են ծնողների, ընտանիքների, և համայնքների մասնակցության 6 ձև: Դրանք են՝

- ծնողական և ընտանեկան խնամքը, ուշադրությունը և հոգածությունը երեխայի հանդեպ.
- ծնողների, ընտանիքների և համայնքների մշտական հաղորդակցությունը/կապը հաստատության հետ.
- ծնողների, ընտանիքների և համայնքների կամավորական բնույթի գործունեությունը՝ ուղղված հաստատությանն օժանդակելուն.
- աջակցությունը երեխային իր տնային աշխատանքների կատարման մեջ և սովորելու գործընթացում.
- ծնողների, ընտանիքների, և համայնքների ներգրավվածությունը ուսումնական հաստատության կողմից որոշումների կայացման գործընթացում.
- հաստատության համագործակցությունը տեղական իշխանությունների և համայնքների հետ:»

(NEA Education Policy and Practice Department / Center for Great Public Schools / 1201 16th St., NW, Washington, D.C. 20036)

Այսպիսով ծնողների, ընտանիքների և համայնքի մասնակցությունը համարվում է ուսումնական հաստատության գործունեության բարելավման կարևոր միջոց: Մասնակցության առաջնային և կարևորագույն ձևն է՝ երեխայի հանդեպ խնամքը, ուշադրությունը և հոգածությունը ծնողների և ընտանիքի կողմից, ներառյալ ուսումնական հաստատություն երեխայի կանոնավոր հաճախումնապահովելը: :Անհրաժեշտ է նաև ծնողների և ընտանիքների մշտական հաղորդակցությունը և կապը ուսումնական հաստատության հետ, ծնողական ժողովներին կանոնավոր մասնակցությունը՝ երեխայի բացակայությունների, առաջադիմության, հաջողությունների և խնդիրների վերաբերյալ տեղեկացված լինելու և նրան աջակցելու համար: Ծնողական և ընտանեկան մասնակցության տեսանկյունից շատ կարևոր է նաև երեխայի տնային հանձնարարությունների կատարումը վերահսկելը և անհրաժեշտության դեպքում նրան աջակցելը՝ նպաստելով երեխայի մոտ սովորելու նկատմամբ սիրո և հակումների առաջացմանը: Ծնողներն իրավունք ունեն հետևել երեխայի ուսումնառությանը ուսումնական հաստատությունում, մասնակցել դասալսումներին, սակայն մեր երկրում նրանց մասնակցության այս ձևը տարածված չէ և ծնողների մասնակցության աստիճանը երեխայի ուսումնառության գործընթացին հաստատությունում հիմնականում ցածր է:

Մասնակցության ամենատարածված ձևը Հայաստանում ծնողների, ընտանիքների, և համայնքների կամավորական բնույթի գործունեությունն է՝ հաստատությանն օժանդակելու և երեխաների համար միջոցառումներ կազմակերպելու նպատակով: Ընտանիքները, ծնողները և համայնքները հաստատությանն օժանդակում են կամավոր դրամական ներդրումներով, , աշխատանքով, գույքով կամ նյութերով, ինչպես նաև միջոցառումների կազմակերպմամբ և դրանց մասնակցությամբ:

Մասնակցության առավել բարձր մակարդակի հասնելու համար կարևոր նշանակություն ունի ծնողների, ընտանիքների և համայնքների ներգրավվածությունը ուսումնական հաստատության կողմից որոշումների կայացմանը, ինչը Հայաստանում ապահովվում է հաստատության կոլեգիալ կառավարման մարմնի՝ խորհրդի, ինստիտուտի միջոցով: Խորհրդի կազմում ներառվում են հաստատության սովորողների ծնողները, մանկավարժները, տարածքային կառավարման մարմնի, նախարարության և տեղական ինքնակառավարման մարմնի ներկայացուցիչները: Ուսումնական հաստատության կառավարմանը մասնակցում են ուսումնական հաստատության աշակերտական խորհրդի անդամները՝ խորհրդակցական ձայնի իրավունքով:

Մասնակցության բարձրացման կարևոր գործոններից է հաստատության կողմից իրականացված քայլերը, որոնք ուղղված են հաստատության և տեղական ինքնակառավարման մարմինների/համայնքների հետ, ինչպես նաև տարբեր համայնքային կառույցների հետ համագործակցության ամրապնդմանը: Ոչ միայն համայնքը պետք է ակտիվորեն մասնակցի հաստատության գործունեությանը, այլ նաև պետք է գործի հետադարձ կապը: Հաստատությունը գործունե մասնակցություն պետք է ունենա համայնքի հիմնախնդիրների լուծմանը՝ այդ գործընթացում ներգրավելով նաև սովորողներին: Այն պետք է հանդիսանա տվյալ համայնքի կրթամշակութային կենտրոնը, լինի համայնքահեն: , Հաստատության գործունեության ներքին գնահատման գործընթացը պետք է բացահայտի թե որքանով է արդյունավետ սովորող-ծնող/ընտանիք-հաստատություն-համայնք համագործակցությունը, որքանով է այն նպաստում կրթության որակի բարձրացմանը: :

Ծնողների/ընտանիքներին համայնքի մասնակցությունը նկարագրող ցուցանիշներին/չափանիշներին հաստատության համապատասխանությունը գնահատելու ձևերը ներառում են ինչպես փաստաթղթային ուսումնասիրություն, փաստագրում և դիտարկում, այնպես էլ հարցում: Ստորև բերվում են սովորողների և նրանց ծնողների մասնակցության վերաբերյալ ցուցանիշները:

Հաստատության մթնոլորտը նպաստում է սովորողների և տնօրինության համագործակցությանը: Տնօրինությունը խրախուսում է ակտիվ սովորողների մասնակցությունը հաստատության գործունեությանը, խթանում է սովորողների նախաձեռնությունները, օժանդակում է դրանց իրագործմանը:

1. Սովորողների մասնակցությունը իրենց վերաբերող խնդրահարույց հարցերի շուրջ հաստատության ղեկավարության կողմից որոշումների կայացմանը, նման դեպքերի թիվը և մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը.
2. սովորողների կողմից առաջարկված նոր նախաձեռնությունները և դրանց թիվը, նախաձեռնություններին մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը.
3. սովորողների կողմից կազմակերպած միջոցառումները և դրանց թիվը, միջոցառումներին մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը.
4. սովորողների մասնակցությունը հաստատության ներքին կարգապահական կանոնների մշակմանը, մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը
5. իրենց հուզող հարցերի վերաբերյալ սովորողների կողմից կազմակերպված համաժողովները, սեմինարները, կլոր-սեղանները, քննարկումները, դրանց թիվը, և մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը.
6. սովորող-սովորող, սովորող-ուսուցիչ հարաբերությունները հաստատությունում:

Հաստատությունում գործում է ժողովրդավարության և ինքնավարության սկզբունքներին համապատասխան աշակերտական խորհուրդ, որի ներկայացրած առաջարկություններն ամբողջությամբ արտացոլում են սովորողների կարիքները: Հաստատության աշակերտական խորհուրդն իր գործունեությունը կառուցում է փոխադարձ հարգանքի, սովորողների, ծնողների և տնօրինության փոխադարձ վստահության ու աջակցության մթնոլորտում, իրականացնում է հանրօգուտ աշխատանք

7. Աշակերտական խորհրդի կողմից նախաձեռնած քայլերն՝ ուղղված ուսման մեջ կամ այլ հարցերում խնդիրներ ունեցող սովորողներին աջակցելուն.
8. աշակերտական խորհրդի կողմից ձեռնարկված միջոցառումները՝ սովորողների միջև ծագած վեճերին և խնդիրներին լուծում տալու նպատակով.
9. աշակերտական խորհրդի կողմից նախաձեռնած միջոցառումները, ներառյալ՝ աշակերտական խորհրդի կողմից կազմակերպված շաբաթօրյակները, հաստատության և դպրոցամերձ տարածքի մաքրման աշխատանքները և դրանց հաճախականությունը և թիվը.
10. աշակերտական խորհրդի գործունեության համապատասխանությունը ժողովրդավարության և ինքնավարության սկզբունքներին:

Հաստատության ծնողական խորհուրդը սերտ համագործակցում է տնօրինության և աշակերտական խորհրդի հետ, նպաստում է սովորողների ուսումնադաստիարակչական աշխատանքներին:

11. Սովորողների ուսումնադաստիարակչական գործընթացի վերաբերյալ ծնողական խորհրդի կողմից տնօրինությանը ներկայացրած առաջարկությունները, դրանց թիվը և ընդունված առաջարկների տոկոսը ներկայացվածի նկատմամբ..
12. ծնողական խորհրդի կողմից տվյալ ուստարում կազմակերպված միջոցառումները՝ հանդեսները, հավաքները, երեկոյթները, էքսկուրսիաները, ճանաչողական այցերը և այլն ու դրանց թիվը.
13. ծնողական խորհրդի կողմից ուսուցիչներին խրախուսելու, նրանց նկատմամբ կարգապահական կամ այլ տույժեր կիրառելու և նմանատիպ առաջարկները, դրանց թիվը.
14. ծնողական խորհրդի հանդիպումների հաճախականությունը և դրանց ընթացքում քննարկված հարցերի շրջանակները.
15. ծնողական խորհրդի կողմից հաստատության ծնողագուրկ և սոցիալապես անապահով ընտանիքներից սովորողներին տրամադարվող աջակցությունը, ձևերը և աջակցություն ստացող սովորողների տոկոսը
16. ծնողական և աշակերտական խորհրդների համագործակցությունը և դրանց ձևերը.
17. հաստատության առօրյաից և տեղի ունեցող իրադարձություններից ծնողների տեղեկացվածության աստիճանը
18. ծնողների ներգրավվածությունը. սովորողների արտադպրոցական և արտադասարանական աշխատանքներին, ներգրավվածության ձևերը և նման աշխատանքներում ներառված խնդիրների տոկոսը.
19. ծնողների տոկոսը, որոնք օգտվում են <http://www.dasaran.am>, <http://ktak.am>, <http://www.armedu.am>, <http://forum.armedu.am/>, <http://lib.armedu.am>, և այլ կրթական կայքերից, ինչպես նաև հաստատության կայքից:

Հաստատությունը և համայնքը համագործակցում են և հաստատությունը վարում է ակտիվ հասարակական կյանք

20. Հաստատության շենքային պայմանների բարելավման, տարածքի բարեկարգման, ուսումնանյութական բազայի համալրման աշխատանքներին համայնքի մասնակցությունը, այդ ուղղությամբ կատարված ներդրումները.
21. համայնքային հիմնախնդիրների վերաբերյալ սովորողների տեղեկացվածությունը և նրանց մասնակցությունը. համայնքի աշխատանքներին, մասնակցության ձևերը.
22. հաստատության՝ համայնքի բնակիչների համար կազմակերպված և անցկացրած միջոցառումները.
23. հաստատությանը ՀԿ-ների համատեղ իրականացրած կրթական ծրագրերը:

Մաս 5-ում բերված ցուցանիշներ 1-ից 5 ցուցանիշների համար անհրաժեշտ է կատարել տվյալների/տեղեկատվության հավաքագրում, փաստաթղթային ուսումնասիրություն կամ դիտարկում/փաստագրում, այնուհետ լրացնել ստորև աղյուսակ 28-ը:

Աղյուսակ 28. Տվյալներ հաստատության գործունեությանը սովորողների մասնակցության վերաբերյալ

Ցուցանիշ		2017-2018 ուստարի	
Սովորողների մասնակցությամբ իրենց վերաբերող խնդրահարույց հարցերի շուրջ ղեկավարության կողմից որոշումների կայացման դեպքերի թիվը		-	
Սովորողների կողմից առաջարկված նոր նախաձեռնությունների թիվը.		24	
Սովորողների կողմից կազմակերպած միջոցառումների թիվը		24	
Իրենց հուզող հարցերի վերաբերյալ սովորողների կողմից կազմակերպված համաժողովների, սեմինարների, կլոր-սեղանների, քննարկումների թիվը		7	
Սովորողների մասնակցությունը իրենց վերաբերող խնդրահարույց հարցերի շուրջ հաստատության ղեկավարության կողմից կայացրած որոշումները և դրանց կայացմանը մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը.			
Նկարագրել քննարկված խնդրահարույց հարցերը և կայացված որոշումները (վերջին 3 տարում)	Ամսաթիվ	Մասնակից սովորողների թիվը և տոկոսը	Մեկնաբանություն
1. -	-	-	-
Սովորողների կողմից առաջարկված նոր նախաձեռնությունները և նախաձեռնություններին մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը			
Առարկված նոր նախաձեռնությունը (վերջին 3 տարում)	Ամսաթիվ	Նախաձեռնության մասնակից սովորողների թիվը և տոկոսը	Մեկնաբանություն
Ծանրոց զինվորին	հունվար	1190/100%	
Այց մանկատուն	ապրիլ	35/3%	
Այց գորամաս	փետրվար	28/2.5%	
Այց Կենտրոնական բանկ	հոկտեմբերին	102/8%	
Սովորողների կողմից կազմակերպած միջոցառումները և միջոցառումներին մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը.			
Միջոցառումը(վերջին 3 տարում)	Ամսաթիվ	Մասնակից սովորողների թիվը և տոկոսը	Համադարձակալան կամ դասարանային
Առաջին դասարանցիների դպրոց են ուղեկցում 9-րդ դասարանցիները	սեպտեմբեր	252/21%	համադարձակալան 1-ին և 9-րդ դաս.
ՀՀ Անկախության օր	սեպտեմբեր	24/2%	ԱԽ
«Անկախության զինն ու գույնը»	սեպտեմբեր	21/2%	դասարանային
Այց Եռաբլուր	սեպտեմբեր	29/2%	դասարանային

«Հայաստանը ես եմ»	սեպտեմբեր	29/2%	դասարանային
Այց Կենտրոնական բանկ	հոկտեմբերին	102/9%	համադարձակաճան 9-րդ դասարանցիներ
1-ին դասարանցիների երդման արարողություն	հոկտեմբեր	152/13%	համադարձակաճան
«Ա» տաղի շնորհանդես	հոկտեմբեր	152/13%	համադարձակաճան
Էրեբունի-Երևան	հոկտեմբեր	26/2%	ախ
Էրեբունի-Երևան տենակատարության պատմություն	հոկտեմբեր	28/2%	դասարանային
«Ծնունդը շնորհավոր, Երևան»	հոկտեմբեր	32/3%	դասարանային
Կավճանկար դպրոցի բակում	հոկտեմբեր	152/13%	համադարձակաճան
Էրեբունի-Երևան, կավճանկար Մոսկվայի հրապարակում	հոկտեմբեր	57/5%	համադարձակաճան
Ուսուցչի օր	հոկտեմբեր	18/2%	ախ
Ուսուցչի օր, տոնական համերգ	հոկտեմբեր	128/11%	համադարձակաճան
Այց Գյումրու թանգարաններ	հոկտեմբեր	38/3%	դասարանային
Այց Ջրվեժի բնապահպանական արգելոց	հոկտեմբեր	52/4%	դասարանային
«0-ի դատը» բեմականացում	հոկտեմբեր	23/2%	դասարանային
Այց Ագրարային համալսարան	հոկտեմբեր	34/3%	դասարանային
Մշակութային ուրբաթ-հանդիպում Դանիել Երաժշտի հետ	հոկտեմբեր	210/18%	համադարձակաճան
Գրադարանավարի օր	հոկտեմբեր	116/10%	համադարձակաճան
Ոսկեհանդերձ եկար	նոյեմբեր	2400/202%	համադարձակաճան
Ամանորյա համերգ	դեկտեմբեր	618/52%	համադարձակաճան
Երախտագիտության օր	դեկտեմբեր	1190/100%	համադարձակաճան
Հին Հունաստանի դափնեպսակը	դեկտեմբեր	31/3%	դասարանային
Ծիածանի գույները	դեկտեմբեր	12/1%	դասարանային
Սիլվա Կապուտիկյան պոեզիա	դեկտեմբեր	7/1%	համադարձակաճան
«Շնորհավոր Ամանոր, Հայաստան» աշխարհի 8 լեզուներով	դեկտեմբեր	32/3%	դասարանային
Ծանրոց զինվորին	հունվար	1190/100%	համադարձակաճան
Այց գորամաս	փետրվար	28/2%	համադարձակաճան

			9-րդ դասարանցիներ
Բուլղարիայի Հանրապետության նախագահի այցը դպրոց	փետրվար	74/6%	համադպրոցական
Մեկ դասաժամ Հ.Թումանյանի հետ	փետրվար	127/11%	դասարանային
Իմ գիրքը դպրոցի Միլվա Կապուտիկյանի անվ. գրադարանին	փետրվար	1190/100%	համադպրոցական
Բարեկենդան	մարտ	35/3%	դասարանային
Ալ. Պուշկին «Գնչուները»	մարտ	26/2%	դասարանային
Բուլղարիայի Հանրապետության անկախության օր	մարտ	28/2%	դասարանային
«Օխելը պատրանք է»	մարտ	26 /2%	դասարանային
Թատրոնի միջազգային օր	մարտ	32/3%	դասարանային
Այց մանկատուն	ապրիլ	35/3%	համադպրոցական
«Քրիստոս հարյավ ի մեռելոց»	ապրիլ	29/%	դասարանային
«Հայ բեմի իշխանուհին»	ապրիլ	18/2%	համադպրոցական
Այց ԱԻՆ	ապրիլ	28/2%	դասարանային
Ավարայրից մինչև Սարդարապատ	ապրիլ	22/2%	դասարանային
«Ինձ բացակա չղներք»	ապրիլ	34/3%	դասարանային
Այբենարանի հանդեսներ	մայիս	152/13%	դասարանային
«Գարունը այնքան ծաղիկ է վառել»	մայիս	34/3%	դասարանային
Եվրոպայի օրը	մայիս	32/3%	դասարանային
Ցուցահանդես-փառատոն Առաջին Հանրապետության 100-ամյակին նվիրված	մայիս	42/4%	համադպրոցական
Մերգեյ Մերգեյան-90	մայիս	27/2%	դասարանային
«Խաղաղություն»	մայիս	31/3%	դասարանային
«Վերջին դաս»	մայիս	102/9%	համադպրոցական
Սովորողների մասնակցությունը հաստատության ներքին կարգապահական կանոնների մշակմանը և մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը			
Նկարագրել հաստատության ներքին կարգապահական կանոնների մշակմանը, սովորողների մասնակցությունը	Ամսաթիվ	Մասնակից սովորողների թիվը և տոկոսը	Մեկնաբանություն
Ներքին կարգապահական կանոնների մշակմանը մասնակից եղան 5-9-րդ դասարանների աշակերտները, այնուհետև այն խմբագրման ենթարկվեց աշակերտական խորհրդի և տնօրենության կողմից:	սեպտեմբեր, 2018թ.	647/54%	-
Իրենց հուզող հարցերի վերաբերյալ սովորողների կողմից կազմակերպված համաժողովները, սեմինարները, կլոբ-սեղանները, քննարկումները և մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը			
Միջոցառումը(վերջին 3 տարում)	Ամսաթիվ	Մասնակից սովորողների թիվը և տոկոսը	Մեկնաբանություն
Բանավեճ «Հայաստանի Հանրապետությունում կանայք և	սեպտեմբեր	10/1%	

տղամարդիկ ունեն հավասար իրավունքներ» թեմայով			
Բանավեճ «ՀԿ-ները չպետք է ֆինանսավորվեն դրսից» թեմայով	հոկտեմբեր	10/1%	
Բանավեճ «Սպառողների իրավունքները ՀՀ-ում պաշտպանված են» թեմայով	դեկտեմբեր	10/1%	
Բանավեճ «Սպորտը քաղաքականություն է»	փետրվար	10/1%	
Բանավեճ «Հայաստանը պետք է ընդգրկվի Եվրամիության մեջ»	մարտ	10/1%	

Աղյուսակ 29. Տվյալներ հաստատության աշակերտական խորհրդի գործունեության վերաբերյալ

Ցուցանիշ			
Աշակերտական խորհրդի կողմից նախաձեռնած քայլերն՝ ուղղված ուսման մեջ կամ այլ հարցերում խնդիրներ ունեցող սովորողներին աջակցելուն.			
Նկարագրել աշակերտական խորհրդի կողմից նախաձեռնած քայլերը (վերջին 3 տարում)	Ամսաթիվ	Աջակցություն ստացած սովորողների թիվը և տոկոսը	Մեկնաբանություն
-	-	-	-
-	-	-	-
Աշակերտական խորհրդի կողմից ձեռնարկած միջոցառումները՝ սովորողների միջև ծագած վեճերին և խնդիրներին լուծում տալու նպատակով.			
Նկարագրել աշակերտական խորհրդի կողմից ձեռնարկած միջոցառումները(վերջին 3 տարում)	Ամսաթիվ	Աջակցություն ստացած սովորողների թիվը և տոկոսը	Մեկնաբանություն
-	-	-	-
Աշակերտական խորհրդի կողմից նախաձեռնած միջոցառումները., ներառյալ՝ աշակերտական խորհրդի կողմից կազմակերպված շաբաթօրյակները, հաստատության և դպրոցամերձ տարածքի մաքրման աշխատանքները և դրանց հաճախականությունը և թիվը.			
Միջոցառումը(վերջին 3 տարում)	Ամսաթիվ	Մասնակից սովորողների թիվը և տոկոսը	Համադպրոցական կամ դասարանային
Շաբաթօրյակ	սեպտեմբեր	132/12%	Համադպրոցական
Շաբաթօրյակ	հոկտեմբեր	145/13%	Համադպրոցական
Շաբաթօրյակ	մարտ	125/11%	Համադպրոցական
Եվրոպայի միջազգային օրը Ակունք գյուղում	մայիս	34/3%	դասարանային

Աղյուսակ 30Տվյալներ հաստատության ծնողական խորհրդի գործունեության վերաբերյալ

Ցուցանիշ	2017-2018 ուստարի		
Մովորողների ուսումնադաստիարակչական գործընթացի վերաբերյալ ծնողական խորհրդի կողմից տնօրինությանը ներկայացրած առաջարկությունների թիվը և ընդունված առաջարկների տոկոսը ներկայացվածի նկատմամբ.	-		
Ծնողական խորհրդի կողմից սվյալ ուստարում կազմակերպված միջոցառումների՝ հանդեսների, հավաքների, երեկոյթների, էքսկուրսիաների, ճանաչողական այցերի, ժողովների և այլնի թիվը	287		
Ծնողական խորհրդի կողմից ուսուցիչներին խրախուսելու, նրանց նկատմամբ կարգապահական կամ այլ տույժեր կիրառելու և նմանատիպ առաջարկների թիվը.	-		
Ծնողական խորհրդի հանդիպումների հաճախականությունը՝ դրանց թիվը 1 ուստարվա ընթացքում և հանդիպումների ընթացքում քննարկված հարցերի շրջանակները	10		
Ծնողական խորհրդի կողմից հաստատության ծնողագուրկ և սոցիալապես անապահով ընտանիքներից աջակցություն ստացող սովորողների տոկոսը սվյալ ուստարում	10%		
Մովորողների արտադպրոցական և արտադասարանական աշխատանքներում ներառված ծնողների տոկոսը.	75%		
Ծնողների տոկոսը, որոնք օգտվում են http://www.dasaran.am , http://ktak.am , http://www.armedu.am , http://forum.armedu.am/ , http://lib.armedu.am , և այլ կրթական կայքերից, ինչպես նաև հաստատության կայքից	91%		
Մովորողների ուսումնադաստիարակչական գործընթացի վերաբերյալ ծնողական խորհրդի կողմից տնօրինությանը ներկայացրած առաջարկությունները			
Առաջարկությունը	Ամսաթիվ	Ուսուցիչների թիվը	Մեկնաբանություն
Կազմակերպել ճանաչողական էքսկուրսիաներ դեպի պատմամշակութային հուշարձաններ	տարվա ընթացքում	դասղեկներ, դասվարներ	
Ծնողական խորհրդի կողմից սվյալ ուստարում կազմակերպված միջոցառումները՝ հանդեսները, հավաքները, երեկոյթները, էքսկուրսիաները, ճանաչողական այցերը և այլն (վերջին 3 տարում)			
Միջոցառումը	Ամսաթիվ	Մասնակիցների թիվը	Ծնողական ներդրումների չափը
Կազմակերպել պարբերական հանդիպումներ հայ առաքելական եկեղեցու հոգևոր սպասավորների հետ Կազմակերպել հանդիպումներ մշակութային գործիչների, հանրային դեմքերի, ազատամարտիկների հետ	տարվա ընթացքում	դասղեկներ, դասվարներ, հ.եկ.պատմության և ՆԶՊ ուսուցիչներ	

Ծնողական խորհրդի կողմից ուսուցիչներին խրախուսելու, նրանց նկատմամբ կարգապահական կամ այլ տույժեր կիրառելու և նմանատիպ առաջարկները(վերջին 3 տարում)			
Առաջարկությունը	Ամսաթիվ	Ուսուցիչների թիվը	Մեկնաբանություն
Շնորհակալագրեր վաստակաշատ, օլիմպիադաներում և մրցույթներում հաղթանակած աշակերտների, լավագույն միջոցառումների հեղինակ ուսուցիչներին	տարվա ընթացքում	32	
Ծնողական խորհրդի հանդիպումների ընթացքում քննարկված հարցերը (վերջին 3 տարում)			
Նկարագրել քննարկված հարցերը	Ամսաթիվ	Մեկնաբանություն	
1. Ծնողագուրկ և սոցիալապես անապահով երեխաներին անվճար դասագրքերով ապահովելու հարցը:			
2.Սովորողների արտադպրոցական և արտադասարանական աշխատանքներում ծնողների մասնակցության մասին:			
3. Դպրոցական արձակուրդների ժամանակ սովորողների ժամանցի և հանգստի կազմակերպում:			
Ծնողական խորհրդի կողմից հաստատության ծնողագուրկ և սոցիալապես անապահով ընտանիքներից սովորողներին տրամադարվող աջակցությունը, դրանց ձևերը (վերջին 3 տարում)			
Նկարագրել աջակցության դեպքերը և դրանց ձևը	Ամսաթիվ	Ծնողների կողմից ներդրված գումարի չափը	Մեկնաբանություն
Ծնողագուրկ և սոցիալապես անապահով երեխաներին անվճար դասագրքերով ապահովելու հարցը:			
Տարեվերջյան էքսկուրսիայի մասնակցության աջակցություն և ապահովում			
Ծնողների ներգրավվածությունը. սովորողների արտադպրոցական և արտադասարանական աշխատանքներին, ներգրավվածության ձևերը(վերջին 3 տարում)			
Նկարագրել արտադպրոցական և արտադասարանական աշխատանքները, որոնց մեջ ներգրավված են ծնողները	Ծնողների մասնակցության ձևը	Ներդրումներիչափը	Մեկնաբանություն
1. էքսկուրսիաներ			
Թվարկել կայքերը, որոնցից օգտվում են ծնողները, օրինակ՝ http://www.dasaran.am, http://ktak.am, http://www.armedu.am, http://forum.armedu.am/, http://lib.armedu.am, , հաստատության կայք և այլն, մեկնաբանել դրանց անհրաժեշտությունը և օգտակարությունը			
Կայքը	Ամսաթիվ	Օգտվող ծնողների թիվը	Մեկնաբանություն
http://www.dasaran.am	տարվա ընթացքում	1190	-

Մաս 6. Հաստատության հիմնախնդիրները, դրանց հաղթահարման ուղիները

Այս մասում հաստատությունը պետք է ամփոփի նախորդ՝ 1-ից 5-րդ մասերում կատարված մանրամասն ինքնավերլուծությունը՝ ընդհանրացնելով իր ուժեղ և թույլ կողմերը/հիմնախնդիրները/նշելով հաստատության հնարավորությունները/հեռանկարները/ և հնարավոր վտանգները/ռիսկերը: Այլ կերպ ասած հաստատությունը պետք է կատարի «SWOT» վերլուծություն-Ուժ-ՉՎ - Strengths ուժեղ կողմեր, Weaknesses թույլ կողմեր, Opportunities հնարավորություններ, և Threads՝ վտանգներ:

Ուժ-ՉՎ վերլուծությունը մի գործիք է, որը հնարավորություն է ընձեռում հաստատության ղեկավարությանը, ուսուցիչներին և այլ աշխատակիցներին՝ միասնաբար վերլուծել և հասկանալ, թե ինչն է արդյունավետ կամ ոչ արդյունավետ հաստատության գործունեության մեջ՝ ռազմավարական զարգացման պլանի մշակման նպատակով: Այն նաև անհրաժեշտ գործիք է առկա հիմնախնդիրների ու մարտահրավերների և դրանց լուծման ուղիների համակարգված ձևակերպման համար: Ըստ էության՝ Ուժ-ՉՎ վերլուծությունը հաստատության կողմից կարող է կիրառվել ցանկացած պլանավորման, այդ թվում՝ ֆինանսական կամ ապագայի համար որոշումների կայացման գործընթացներում:

Սահմանումներ.

- Ուժեղ կողմեր՝ գործոններ, որոնք ունեն կամ կարող են ունենալ ունեն դրական ազդեցություն հաստատության նպատակների իրագործման վրա և նպաստել դրանց իրականացմանը:
- Թույլ կողմեր՝ գործոններ, որոնք ունեն կամ կարող են ունենալ բացասական ազդեցություն հաստատության նպատակների իրագործման վրա և խոչընդոտել դրանց իրականացումը:
- Հնարավորություններ՝ այնպիսի արտաքին գործոններ, որոնք կարող են ունենալ դրական ազդեցություն հաստատության նպատակների իրագործման վրա, սակայն նախկինում հաշվի չեն առնվել:
- Վտանգներ՝ արտաքին գործոններ, որոնք կարող են ունենալ բացասական ազդեցություն հաստատության նպատակների իրագործման վրա կամ դարձնել դրանք անհասանելի:

Ցանկացած պլանավորման գործընթացից կամ վերլուծության անցկացումից առաջ հաստատությունը պետք է հստակ սահմանի իր տեսլականը և նպատակները՝ ի՞նչ նվաճումներ ու ձեռքբերումներ պետք է ունենա հաստատությունը և ի՞նչ հիմնախնդիրներ այն պետք է լուծի: Հաստատությունը պետք համոզված լինի, որ նախանշված նպատակները ընդհանուր են բոլոր շահառուների համար՝ հաստատության վարչական կազմի, ուսուցիչների, սովորողների, ծնողների և այլն:

Ուժ-ՉՎ վերլուծությունն իրականացվում է մի քանի փուլով՝

1. նպատակների միացյալ սահմանում.
2. տվյալների ու տեղեկատվության ամբողջական հավաք և գրառում.
3. տեղեկատվության համապարփակ վերլուծություն և համակարգում ըստ Ուժ-ՉՎ 4 ուղղությունների (ուժեղ կողմեր, թույլ կողմեր, հնարավորություններ և վտանգներ)՝ խուսափելով այս փուլում ոչ իրատեսական, հավակնոտ, անորոշ ձևակերպումներից և նպատակադրումներից.
4. առաջնահերթությունների որոշում՝ շարժվելով ամենակարևոր նպատակներից և առաջնային խնդիրներից դեպի ավելի քիչ կարևորները:

Կարևոր է չանտեսել թույլ կողմերն ու առկա հիմնախնդիրները և չթերագնահատել վտանգները, քանի որ դրանք վաղ թե ուշ իմաց կտան կիսհիշեցնեն իրենց մասին և հիմնականում այն ժամանակ, երբ կպատճառեն առավելագույն վնասը: Այս վերլուծության նպատակն է ոչ թե անմիջապես վտանգների հաղթահարման ուղղությամբ անհնարին քայլեր ձեռնարկել, այլ մշտապես ունենալ դրանք տեսադաշտում և հնարավորության սահմաններում փորձել խուսափել դրանցից: Որոշակի առումով վտանգների գնահատումը և հաղթահարումը կապված է ռիսկի գործոնի հետ»: (2010, Մայք Մորիսոն).

Այսպիսով, նախորդ 1-ից 5-րդ մասերում սահմանված ցուցանիշներինն չափանիշներին հաստատության համապատասխանությանմանրամասն ինքնավերլուծության հիման վրա առաջարկվում է սահմանել հաստատության՝

- առաքելությունը՝ նպատակը, որն անփոփոխ է տվյալ ժամանակահատվածի համար (միջնաժամկետկամ երկարաժամկետ).
- տվյալ ժամանակահատվածի (միջնաժամկետկամ երկարաժամկետ)համար կարևոր նպատակները
- նպատակներից բխող խնդիրները
- լրացնել ՌԻԹՀՎ վերլուծության հետևյալ աղյուսակը.

Աղյուսակ 32 . ՌԻԹՀՎ վերլուծության

<p><i>Ուժեղ կողմեր</i></p> <p>1. Աշխատակազմի՝ տարանջատելով վարչական, ուսումնաօժանդակ և ուսուցչական կազմը</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Ճիշտ և պլանավորված ուսումնադաստիարակչական աշխատանքի կազմակերպում:</u> • <u>Որակյալ մասնագետներ, բարեխիղճ դասդեղներ:</u> <p>2.Սովորողների?</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Հասարակական գործերին ակտիվ մասնակցություն:</u> • <u>Սեփական նախաձեռնությամբ հանդես գալու ունակությամբ:</u> • <u>Աշխրհորդի ակտիվ գործունեություն:</u> <p>3. Ծնողների, համայնքի, կառավարման խորհուրդի, այլ մարմինների ?</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Մշտական կապ ծնողական համայնքի, կառավարման խորհրդի հետ:</u> <p>4.Ռեսուրսներ?</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Ռեսուրսներով որոշ չափով ապահովվածությունը օգնում է կրթական ծրագրերի. բազմազանությանը, բարձագնուս ուսման արդյունավետությունը:</u> <p>5. Նոր նախաձեռնություններ</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Ինքնավստահ և համարձակ գործելու ունակություն</u> <p>6. Հաղորդակցություն, համագործակցություն</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Ուսումնական նոր մեթոդների կիրառում, տեխնոլոգիաների օգտագործում</u> <p>7. Բյուջե, ֆինանսներ</p> <ul style="list-style-type: none"> • 	<p><i>Թույլ կողմեր</i></p> <p>1. Աշխատակազմի՝ տարանջատելով վարչական, ուսումնաօժանդակ և ուսուցչական կազմը</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Դասավանդման ինտերակտիվ մեթոդների կիրառման պակաս:</u> <p>2.Սովորողների?</p> <ul style="list-style-type: none"> • • • <p>3. Ծնողների, համայնքի, կառավարման խորհուրդի, այլ մարմինների?</p> <ul style="list-style-type: none"> • • • <p>4.Ռեսուրսներ?</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Լաբորատորիաների թերի կահավորվածությունը:</u> <p>5. Նոր նախաձեռնություններ</p> <ul style="list-style-type: none"> • • • <p>6. Հաղորդակցություն, համագործակցություն</p> <ul style="list-style-type: none"> • • • <p>7. Բյուջե, ֆինանսներ</p> <ul style="list-style-type: none"> •
<p><i>Հնարավորություններ</i></p> <p>1.</p>	<p><i>Վտանգներ</i></p> <p>1.</p>